

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusjakojen tukemisesta annetun lain ja eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi uusjakojen tukemisesta annettua lakia ja eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annettua lakia. Uusjakojen tukemisesta annetulla lailla säädetään kansallisesta uusjakojen tukemisjärjestelmästä. Uusjakojen jako-osakkaat voivat saada tukea uusjakojen suorittamisesta aiheutuviin hallinnollisiin kustannuksiin ja jaon yhteydessä suoritettavista mukauttamistoimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin. Kansallista tukea myönnettäessä on otettava huomioon myös Euroopan unionin valtion tukea koskeva lainsäädäntö. Tuen myöntämismenettelyä ehdotetaan tarkistettavaksi lisäämällä lakiin tuen hakemista koskeva sääntely menettelyn selkeyttämiseksi. Lakiin ehdotetaan lisäksi tehtäväksi teknislouhteisia tarkistuksia.

Valtiokonttori vastaa uusjakojen tukemisesta annetulla lailla säädetysti uusjakojen suorittamisesta valtiolle aiheutuvien kustannusten perimisestä. Eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin tehtäväksi annettua lakia ehdotetaan tarkistettavaksi teknislouhteisesti uusjakojen tukemisesta annettuun lakiin ehdotettujen tarkistusten johdosta.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2024.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
PERUSTELUT	4
1 Asian tausta ja valmistelu	4
1.1 Tausta	4
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi	5
2.1 Nykytila	5
2.2 Nykytilan arviointi	5
3 Tavoitteet	6
3.1 Tavoitteet kansallisen lainsäädännön näkökulmasta	6
3.2 Tavoitteet EU:n valtiontukea koskevan sääntelyn näkökulmasta	6
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	6
4.1 Keskeiset ehdotukset	6
4.2 Pääasialliset vaikutukset	7
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	7
4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan	7
4.2.3 Vaikutukset asianosaisiin	7
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	8
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset	8
5.1.1 Kansallisten uusjakotukien myöntäminen vähämerkityksisinä tukina	8
5.1.2 Kansallisten uusjakotukien myöntäminen yrityksen toimialan mukaan maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena tai vähämerkityksisenä tukena	8
5.2 Ruotsin lainsäädäntö	9
6 Lausuntopalaute	9
6.1 Johdanto	9
6.2 Valtioneuvoston toimivalta asetuksenantajana	10
6.3 Lain terminologia	10
6.4 Esitysehdotuksen kustannusvaikutukset	10
7 Säännöskohtaiset perustelut	11
7.1 Laki uusjakojen tukemisesta	11
7.2 Laki maa- ja metsätalousministeriön eräiden hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi	20
8 Lakia alemman asteinen sääntely	20
9 Voimaantulo	20
10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	20
LAKIEHDOTUS	24
1. Laki uusjakojen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	24
2. Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain 1 §:n muuttamisesta	29
LIITTEET	30
RINNAKKAISTEKSTIT	30
1. Laki uusjakojen tukemisesta annetun lain muuttamisesta	30
2. Laki eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain 1 §:n muuttamisesta	38
ASETUSLUONNOS	39

Valtioneuvoston asetus uusjakojen tukemisesta.....39

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Uusjakotoiminnan operatiivisesta toteuttamisesta vastaavana viranomaisena toimii Suomessa Maanmittauslaitos.

Kiinteistönmuodostamislain (554/1995), jäljempänä KML, mukaisilla uusjaoilla voidaan vähentää epätarkoituksenmukaisesta kiinteistöjaotuksesta nykyaikaiselle maa- ja metsätalouden harjoittamiselle aiheutuvaa haittaa. Uusjaoilla edistetään maa- ja metsätalouden harjoittamista alueilla, joilla tilojen toimintaedellytysten parantaminen on mahdollista kehittämällä alueen kiinteistörakennetta ja edistämällä sitä palvelevan tieverkoston ja vesien hallintajärjestelmän luomista. Samalla edistetään välillisesti myös maaseudun muuta elinkeinotoimintaa ja tuetaan maaseudun säilymistä elinvoimaisena sekä ylläpidetään maaseudun elinoloja. Tämä turvaa osaltaan myös huoltovarmuutta ja edistää ruokaturvaa. Uusjakojen yhteydessä voidaan lisäksi huomioida erilaisia ympäristönäkökohtia.

Uusjakotoimitusten tukeminen valtion varoin perustuu kansalliseen lainsäädäntöön, jonka yleiset periaatteet johdetaan EU:n lainsäädännöstä. Peruslinjaukset yhteismarkkinoille soveltuvasta maataloustuesta sisältyvät EU:n komission julkaisemiin maa- ja metsätalouden valtiontuen suuntaviivoihin sekä EU:n perustamissopimuksen 107 ja 108 artiklojen soveltamista täsmentävään komission yleiseen ryhmäpoikkeusasetukseen sekä maatalouden ryhmäpoikkeusasetukseen. Kansallista tukea ei voida myöntää, jos tuki muodostuisi EU:n lainsäädännössä kielletyksi valtion tueksi

Uusjakojen tukemisesta säädetään uusjakojen tukemisesta annetulla lailla (1423/2014). Pelto- ja metsätilusten uusjaot rahoitetaan toteutusvaiheessa kokonaan valtion varoista. Valtion lopulliseksi menoksi jäävä osuus uusjaon hallinnollisista kustannuksista (75 %) ja uusjaon yhteydessä toteutettujen tieverkoston ja vesienhallinnan mukauttamistoimenpiteiden kustannuksista (50 %) on avustusluonteista valtion tukea jako-osakkaille.

Vuoden 2023 alussa oli käynnissä 36 kpl valtion varoista tuettavaa uusjakoa. Hankkeet kattavat yhteensä noin 52 000 hehtaarin suuruisen alueen. Uusjaon tarveselvitys oli samanaikaisesti vireillä kolmellatoista alueella. Näiden alueiden pinta-ala on noin 35 000 hehtaaria. Tilusjärjestelyjen vuotuinen tuotantomäärä on viime vuosina ollut noin 9 000 hehtaaria. Suomen kokonaispeltoala on noin 2,2 miljoonaa hehtaaria.

1.2 Valmistelu

Esitys uusjakojen tukemisesta annetun lain muuttamiseksi on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Esitysehdotusta valmisteltaessa on oltu yhteydessä Maanmittauslaitokseen ja Valtiokonttoriin. Hankkeen asiakirjat ovat saatavilla ministeriön internetsivulla tunnuksella [MMM011:00/2023](#).

Ehdotuksesta on pyydetty lausunto valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriön ruokaosastolta, Maanmittauslaitokselta, Valtiokonttorilta, Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliito MTK ry:ltä ja Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f:ltä.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Nykytila

Nykyinen uusjakojen tukemisesta annettu laki on ollut voimassa vuodesta 2015.

Lain nojalla uusjakojen jako-osakkaat voivat saada tukea uusjaon suorittamisesta aiheutuviin hallinnollisiin kustannuksiin ja kustannuksiin, jotka aiheutuvat uusjaon yhteydessä suoritettavista teiden rakentamistoimenpiteistä tai kuivatustoimenpiteistä (*investointituki*). Hallinnollisten kustannusten tuki toteutuu käytännössä siten, että uusjaon jako-osakkailta ei peritä kiinteistötoimitusmaksua täysimääräisenä. Investointituki toteutuu käytännössä siten, että Maanmittauslaitos maksaa ensin uusjaon yhteydessä suoritettavasta mukauttamistoimenpiteestä aiheutuvat kustannukset valtion talousarviossa uusjakojen rahoittamiseen osoitetuista varoista. Toimituksen tultua suoritetuksi jako-osakkailta peritään kuitenkin takaisin vain osa mukauttamistoimenpiteen kustannuksista. Jako-osakkaan investointitukea on se osuus toimenpiteen kustannuksista, joka jätetään häneltä takaisinperimättä.

Hallinnollisten kustannusten tukea myönnettäessä on tullut soveltaa lain 4 §:n 1 momentin nojalla tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 702/2014 (*maatalouden ryhmäpoikkeusasetus*). Tukea ei voida myöntää sellaiselle uusjaon jako-osakkaalle, joka on ollut edellä mainitun asetuksen 1 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tai 2 artiklan 14 kohdassa tarkoitettu yritys. Lain viittaus Euroopan unionin ryhmäpoikkeusasetukseen (EU) N:o 702/2014 on vanhentunut. Laissa viitatus ryhmäpoikkeusasetuksen korvannut uusi maatalouden ryhmäpoikkeusasetus (EU) 2022/2472 on tullut voimaan 1.1.2023 ja sitä sovelletaan vuoden 2029 loppuun asti.

Investointituen myöntäminen toimenpiteestä aiheutuvien kustannusten kattamiseksi edellyttää tuen kohteena olevalta toimenpiteeltä alueellisuutta. Lain 4 §:n 2 momentin nojalla investointitukea ei voida myöntää toimenpiteeseen, jos tuki muodostuisi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi tueksi.

2.2 Nykytilan arviointi

Uusjakojen tukemisesta annetun lain hallinnollisten kustannusten 4 §:n tukisäännöksessä viitattua EU:n valtiontukea koskevaa maatalouden ryhmäpoikkeusasetusta on tullut soveltaa uusjaossa jako-osakkaana oleville maatalouden alkutuotannossa toimiville yrityksille myönnettävään tukeen. Uusjakojen jako-osakkaina on kuitenkin myös maatalouden alkutuotannosta luopuneita muille maanviljelijöille omistamiaan peltoja vuokraavia maanomistajia. Tämä tulisi huomioida uusjakojen hallinnollisten kustannusten tukea koskevassa sääntelyssä. Näiden peltojaan maanviljelytuotantoa varten vuokraavien jako-osakkaiden osuus uusjakojen asianosaisista on noin 30 %.

Valtion talousarviossa uusjakojen tukemiseen osoitetuista varoista voidaan tukea jaon yhteydessä suoritettavaksi päätettyjä tieverkoston ja vesienhallinnan mukauttamistoimenpiteitä. Investointituki on myönnetty näihin toimenpiteisiin alueellisena tukena.

EU:n valtion tukea koskevassa lainsäädännössä alueellinen tuki on sallittua valtion tukea ja se voidaan myöntää kansallisen lainsäädännön mukaisena tukena. Vaikka uusjaot ovatkin hankkeina alueellisia, niiden yhteydessä suoritettavat toimenpiteet vaihtelevat suuresti.

Kysymys siitä, millainen uusjaon yhteydessä suoritettava toimenpide on laissa tarkoitettu alueellinen tukikelpoinen toimenpide, jää tuen myöntäjän määritettäväksi.

Tukisääntelyn selkeyttämiseksi tuki myönnettäisiin jatkossa muille kuin maatalouden alkutuotannossa toimiville maanomistajille komission de minimis -asetuksen mukaisena vähämerkityksisenä tukena. Nykyisen de minimis -asetuksen voimassaolo päättyy 31 päivänä joulukuuta 2023. Komission on tarkoitus antaa joulukuussa 2023 uusi asetus vähämerkityksisestä tuesta. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024.

3 Tavoitteet

Uusjakojen tukemisesta annetulla lailla säädetään kansallisesta uusjakojen tukemisjärjestelmästä. Kansallista tukea myönnettäessä on otettava huomioon myös Euroopan unionin valtion tukea koskeva lainsäädäntö.

3.1 Tavoitteet kansallisen lainsäädännön näkökulmasta

Esityksen tavoitteena on selkeyttää kansallisella lailla säädettyä tuen myöntämismenettelyä ja asianosaisten asemaa tuen saajina sekä mukauttaa kansallinen tukisääntely vastaamaan entistä yksiselitteisemmin EU:n lainsäädännössä sallitulle valtion tuelle asetettuja vaatimuksia.

Esityksen tavoitteena on myös parantaa lain luettavuutta.

3.2 Tavoitteet EU:n valtiontukea koskevan sääntelyn näkökulmasta

EU-oikeuden mukaan yritystoiminnalle myönnettävät valtiontuet ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä (SEUT 107 artiklan 1 kohta). Yritykselle myönnettävä julkinen tuki voi antaa sille muihin, kilpaileviin yrityksiin verrattuna valikoivaa taloudellista etua, mikä voi vääristää sisämarkkinoiden toimintaa ja kilpailua. Julkiset tuet yritystoiminnalle voivat kuitenkin olla sisämarkkinoille soveltuvia, jos niillä edistetään yleistä taloudellista kehitystä ja SEUT-sopimuksessa määriteltyjä tavoitteita.

Komissio on antanut yksityiskohtaisia säännöksiä sallituista valtiontuista ja tukia myönnettäessä noudatettavista menettelytavoista. EU:n valtiontukea koskeva sääntely mahdollistaa tuen, jos kansallinen tukisääntely on sopusoinnussa EU:n valtiontukea koskevien säädösten tuelle asettamien vaatimusten kanssa. EU:n näkökulmasta tarkasteluna kansallisen uusjakotukia koskevan sääntelyn tulee siten olla sopusoinnussa sekä maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen että EU:n vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen tukisäännösten kanssa.

Euroopan unionin maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksella tarkoitetaan komission asetusta (EU) 2022/2472, EUVL 14.12.2022, L 327, tiettyjen maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi. Euroopan unionin vähämerkityksistä tukea koskevalla asetuksella tarkoitetaan edellä kappaleessa 2.2 esitetystä vuoden 2024 alusta voimaan tulevaa uutta de minimis -asetusta.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Uusjakojen investointituen myöntämiseen liittyvän luvussa 2.2 Nykytilan arviointi esitetyn tulkinnallisuuden poistamiseksi investointituki esitetään myönnettäväksi joko maatalouden

ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena tai vähämerkityksisenä tukena. Kulloinkin voimassa oleva tuen myöntämiseen sovellettava asetus nimettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lakiin esitetään samalla lisättäväksi tuen hakemismenettelyä koskeva sääntely EU:n valtion tukea koskevassa lainsäädännössä sallitulle tuelle asetetun kannustavan vaikutuksen toteuttamiseksi. Uusjakotukien saajien tukikelpoisuuden selvittämisen edistämiseksi hakumenettely koskisi kaikkia uusjakotukia.

Lain luottavuuden parantamiseksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi teknisluonteisia tarkistuksia muuttamalla tuen myöntämistä koskevien säännösten järjestys kronologiseksi suhteessa toimitusprosessiin ja tarkistamalla säännösten kirjoitusasu. Samalla lain terminologiaa ehdotetaan tarkistettavaksi vastaamaan komission asetuksissa käytettyä terminologiaa.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Uusjakoja tuetaan vuosittain valtion talousarvion momentille 30.70.40 Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot osoitetun kaksivuotisen siirtomäärärahan mukaisesti. Määrärahan taso on viime vuosina ollut noin 3 miljoonaa euroa ja vuoden 2023 talousarviossa 2 miljoonaa euroa. Tältä vuodelta on arvioitu siirtyvän jonkin verran käyttämättä jääneitä varoja seuraavalle vuodelle. Esitys ei vaikuta määrärahan tasoon.

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotetun lain tukisäännösten soveltaminen edellyttää teknisiä muutoksia Maanmittauslaitoksen JAKOkii -tietojärjestelmään ja JAKOtoma -sovellukseen. Muutostöistä on arvioitu aiheutuvan Maanmittauslaitokselle noin 90 000 euron määräinen kertakustannus. Koska muutostyö voidaan toteuttaa valtiontalouden kehysten puitteissa, esityksestä ei aiheudu lisärahoitustarvetta.

Ehdotettu tukien hakumenettely lisää jossain määrin uusjakotoimituksen suorittamisen vaatimaa hallinnollisen työn määrää. Koska tuen hakumenettely voidaan niveltää joustavasti uusjaon toimitusprosessin osaksi ja tuen saajan tukikelpoisuuden selvittäminen perustuu tuen saajan omaan ilmoitukseen asiasta, jää hakumenettelystä aiheutuva lisätyön määrä kuitenkin vähäiseksi uusjakotoimitusten vaatimaan kokonaistyömäärään verrattuna. Lisätyöstä aiheutuva henkilöstökustannusten kasvu on arvioitu vuositasolla noin 140 000 euroksi. Tästä Maanmittauslaitoksen menoksi jäävä osuus voidaan kattaa laitoksen toimintamomentille osoitetuista varoista.

Maanmittauslaitokselle ei aiheudu myöskään merkittäviä kustannuksia maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen 9 artiklassa säädetyistä tukien julkaisuvuolteesta, koska julkaisuvuolte on mahdollista toteuttaa maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan yhteisiä internetsivustoja hyödyntämällä Maanmittauslaitoksen oman erillissivuston asemesta.

4.2.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotetun tuen hakemismenettelyn lisääminen lakiin selkeyttää uusjakotukien myöntämisprosessia. Tukien myöntämisedellytysten arviointi helpottuu, kun viranomainen saa yhdellä kertaa tätä koskevan selvityksen asianosaisilta. Myös investointituen myöntäminen toimituksen yhteydessä suoritettaviin mukauttamistoimenpiteisiin muodostuu selkeämmäksi, kun tuki myönnetään jatkossa maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena tai yleisen de minimis -asetuksen mukaisena tukena. Voimassa olevassa sääntelyssä investointituki on voitu myöntää kansallisenä tukena, mikäli se ei muodostu EU:n lainsäädännössä kielletyksi valtion tueksi.

4.2.3 Vaikutukset asianosaisiin

Uusjakotoimitusten asianosaisten on jatkossa selvitetävä tukikelpoisuutensa uusjakotukia hakemalla. Jako-osakkaina olevien yritysten asema tukien saajana muodostuu myös aikaisempaa selkeämmäksi, kun tuki myönnetään yrityksen laadusta riippuen joko maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen tai yleisen de minimis -asetuksen mukaisena tukena.

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1.5.2024. Lain siirtymäsäännöksen mukaan lakia sovellettaisiin sen voimaantulon jälkeen vireille tulleisiin toimituksiin.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Voimassa olevan uusjakojen tukemisesta annetun lain hallinnollisten kustannusten sääntelyssä epäselvyyttä on aiheuttanut niiden maanomistajien asema tuen saajina, joiden harjoittama yritystoiminta poikkeaa maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) 2022/2472 ensimmäisen artiklan kohdan 1 alakohdan a kohdassa i säädetystä tukikelpoisen yrityksen toimialasta.

Uusjakojen yhteydessä tehdään tilusjärjestelyjen lisäksi tieverkoston ja vesienhallinnan mukauttamistoimenpiteitä. Voimassa olevassa uusjakojen tukemislaisissa näihin toimenpiteisiin myönnettävää investointitukea koskeva sääntely ei ole yksiselitteinen suhteessa EU:n valtiontukea koskevaan sääntelyyn. Tuki on myönnettävissä, mikäli toimenpide on tulkittavissa alueelliseksi toimenpiteeksi.

Uusjakojen kansallisista tukimuodoista hallinnollisten kustannusten tuki on ilmoitettu EU:n komissiolle maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena.

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

5.1.1 Kansallisten uusjakotukien myöntäminen vähämerkityksisinä tukina

Vaihtoehdossa maatalouden alkutuotannossa toimiville jako-osakkaille hallinnollisten kustannusten tuki ja investointituki myönnettäisiin maatalouden de minimis -asetuksen mukaisena vähämerkityksisenä tukena. Muille kuin maatalouden alkutuotannossa toimiville jako-osakkaille tuki myönnettäisiin yleisen de minimis -asetuksen mukaisena vähämerkityksisenä tukena.

Tyypillinen uusjakotoimitus kestää noin 3–5 vuotta. Maatalouden de minimistuessa kolmen vuoden tukikertymän yläraja on 20 000 €. Kun jako-osakkaan tukikelpoisuus voi vaihdella uusjaon vireilläoloaikana, jako-osakkaan tukikelpoisuuteen liittyisi epävarmuutta uusjakotoimituksen pitkäköön keston vuoksi. Joissakin tapauksissa yksittäisen jako-osakkaan tuki voisi myös muodostua de minimis -tuella asetettua ylärajaa korkeammaksi, mikä johtaisi tuen epäämiseen.

Maatalouden de minimis -tukeen liittyvä kansallinen lainsäädäntö on myös vähäistä, koska EU:n lainsäädännön sallima maatalouden vähämerkityksinen tuki on haluttu säilyttää väylänä, jonka kautta voidaan antaa kansallista hätä / katastrofi -tukea.

5.1.2 Kansallisten uusjakotukien myöntäminen yrityksen toimialan mukaan maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena tai vähämerkityksisenä tukena

Vaihtoehdossa maatalouden alkutuotantoa harjoittaville jako-osakkaille hallinnollisten kustannusten tuki ja investointituki myönnettäisiin maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen

mukaisina tukina. Muille kuin maatalouden alkutuotannossa toimiville jako-osakkaille hallinnollisten kustannusten tuki ja investointituki myönnettäisiin kuten edellä yleisen de minimis -asetuksen mukaisina vähämerkityksisinä tukina. Kun kolmen vuoden tukikertymän yläraja on säädetty yleisessä de minimis -asetuksessa 200 000 euroksi, on ilmeistä ettei yläraja muodostu uusjaoissa yrityksen tukikelpoisuuden kannalta ongelmaksi.

Investointituen myöntäminen EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena edellyttää tuen hakemista koskevan sääntelyn lisäämistä kansalliseen lakiin EU:n lainsäädännössä sallitulle kansalliselle tuelle asetetun kannustavan vaikutuksen vaatimuksen toteuttamiseksi.

EU:n sallittua valtiontukea koskevassa lainsäädännössä tuen saajana olevan yrityksen tukikelpoisuutta on toisaalta rajoitettu maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen sääntelyllä ja yleisen de minimisasetuksen sääntelyllä. Kun hakijan tukikelpoisuuden selvittäminen perustuu hakijan itsensä ilmoitukseen asiasta, tuen hakumenettely on johdonmukaista säättää koskevaksi sekä hallinnollisten kustannusten tukea että investointitukea. Tukimuodosta ja tuensaajasta riippumaton uusjakotukien hakumenettely on myös tuen myöntäjän ja jako-osakkaiden kannalta selkeä ja toimintona tarkoituksenmukaisesti nivellettävissä osaksi uusjakoprosessia.

Vaihtoehdossa voimassa olevaan lakiin sisältyvä alueellisen ja ei alueellisen investoinnin välinen rajanveto poistuu. Myös jako-osakkaana olevan muun kuin maatalouden alkutuotantoa harjoittavan yrityksen asema uusjakotukien saajana selkiytyy.

5.2 Ruotsin lainsäädäntö

Uusjakoja tehdään Ruotsissa metsätilusjärjestelyinä kiinteistöjaotuksellisesti voimakkaasti pirstoutuneilla, pääasiassa metsää kasvavilla alueilla ja ne ovat kohdistuneet pääasiassa Taalainmaalle. Tilusjärjestelyiden yhteydessä ei tehdä metsätie- ja kuivatustöitä. Maanomistajat vastaavat itse tie- ja kuivatusverkoston kehittämisestä alueella ja voivat hakea parannustoimenpiteisiin rahoitusta eri lähteistä.

Suomen Maanmittauslaitosta vastaava Lantmäteriet saa vuosittain tukea Ruotsin valtion budjetista noin 6 miljoonaa SEK maanmittaustoimitusten suorittamisesta aiheutuviin kustannuksiin. Tuki käytetään kokonaisuudessaan kuitenkin vain tilusjärjestelyistä Lantmäterietille aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Lantmäterietille maanmittaustoimitusten suorittamista varten myönnettävän valtion rahoituksen lisäksi valtio myöntää vuosittain Taalainmaan lääninhallitukselle 14–24 milj. SEK käytettäväksi tilusjärjestelyjen alkuselvityksestä aiheutuviin kustannuksiin ja toimitusvaiheesta aiheutuviin kustannuksiin. Lääninhallitus maksaa tilusjärjestelyjen alkuselvityksistä aiheutuvat kustannukset kokonaisuudessaan. Tilusjärjestelytuki on rajattu lainsäädännöllä käytettäväksi vain Taalainmaalla, Värmlannissa ja Länsi-Götan alueella.

Ruotsissa valtio osallistuu uusjakojen toimituskustannuksiin toimitusvaiheessa noin 50–60 prosentin osuudella. Ministeriön alainen Jordbruksverket kokoaa Lantmäterietin ja Taalainmaan lääninhallituksen tukitiedot ja ilmoittaa ne EU:n komissiolle maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena hallinnollisten kustannusten tukena.

Koska valtio ei tue vapaaehtoisina tilusvaihtoina suoritettavia muutamaa tilaa koskevia tilusjärjestelyjä, asianosaiset vastaavat itse näiden toimitusten toimituskustannuksista.

6 Lausuntopalaute

6.1 Johdanto

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriön ruokaosastolta, Valtiokonttorilta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.:ltä ja Maanmittauslaitokselta.

Lausunnon ovat antaneet valtiovarainministeriö, oikeusministeriö, Valtiokonttori, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f. ja Maanmittauslaitos.

Lausunnon antajista Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry ja Valtiokonttori ovat pitäneet esitystä kannatettavana.

6.2 Valtioneuvoston toimivalta asetuksenantajana

Oikeusministeriö on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota valtioneuvoston toimivaltaan asetuksenantajana ja toteaa lausunnossaan, että ehdotettu asetuksenantovaltuus 12 §:n 2 momentissa on johdettu löyhästi Euroopan unionin valtioneuvoston sääntöihin. Oikeusministeriö toteaa lausunnossaan edelleen, ettei esitysluonnoksessa arvioida sitä, minkälaisia menettelysääntöksiä, rajoitussääntöksiä ja asiakirja-aineiston säilyttämismenettelyjä voidaan tai tulee kansallisesti säätää. Oikeusministeriö pitää lausunnossaan perusteltuna, että esitysluonnoksessa (s. 20) mainittua EU-sääntelyn ”kokonaisuutta” puretaan esityksessä yksityiskohtaisemmalle tasolle, jotta luonnosteltu asetuksenantovaltuus olisi perusteltavissa tarkemmin kuin pelkästään viittaamalla yleisesti Euroopan unionin valtioneuvoston sääntöihin.

Ehdotuksen jatkovalmistelussa esitystä on tarkennettu tältä osin ja selvennetty valtioneuvoston asetuksella annettavien säännösten sisältöä suhteessa EU:n valtioneuvoston lainsäädäntöön.

6.3 Lain terminologia

Maanmittauslaitos on lausunnossaan kiinnittänyt huomiota ehdotuksessa käytettyyn terminologiaan ja esittänyt, että ilmaisun ”vesienhallintajärjestelmän” asemesta tulisi käyttää maa- ja metsäalueiden maankäytön yhteydessä yleisesti käytettyä ilmaisua ”vesienhallinta”.

Ehdotuksen jatkovalmistelussa esityksen terminologiaa on tarkistettu Maanmittauslaitoksen lausuntopalautteen perusteella. Lisäksi lakiehdotuksen 11 §:n perusteluihin on tehty Maanmittauslaitoksen esittämä uusjakotoimitusten suorittamisen yhteydessä tehtäviä mukauttamistoimenpiteiden kilpailuttamista koskeva tarkistus.

6.4 Esitysehdotuksen kustannusvaikutukset

Uusjakoja tuetaan vuosittain valtion talousarvion momentille 30.70.40 Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot osoitetun kaksivuotisen siirtomäärärahan mukaisesti. Määrärahan taso on viime vuosina ollut noin 3 miljoonaa euroa ja vuoden 2023 talousarviossa 2 miljoonaa euroa. Esityksen mukaan ehdotuksesta johtuvista teknisistä muutoksista johtuva kertaluonteinen 90 000 euron määräinen kertakustannus olisi toteutettavissa kehyksen puitteissa ilman lisärahoitustarvetta.

Edellä mainitun kertaluonteisen kustannuksen lisäksi lakiin lisättäväksi ehdotettu tuen hakumenettely tulee lisäämään jossain määrin uusjakotoimituksen suorittamisen vaatimaa hallinnollisen työn määrää. Lisätyöstä aiheutuva henkilöstökustannusten kasvu on arvioitu vuositasolla noin 140 000 euroksi. Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan esityksen taloudellisissa vaikutuksissa esitettyjen henkilöstökustannusten kasvun osalta, että kysymys esityksen mahdollisista vaikutuksista vuoden 2024 talousarvioesitykseen jää tältä osin jossain määrin epäselväksi.

Ehdotuksen jatkovalmistelussa esityksen perusteluja on tarkistettu viimemainitulta osin. Henkilöstökustannusten kasvusta aiheutuva vähäinen lisäkustannus on katettavissa Maanmittauslaitoksen toimintamenomomentille osoitetuista varoista.

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki uusjakojen tukemisesta

1 §. Lain tavoitteet. Uusjaon yhteydessä tapahtuvassa jaettavan alueen vesitalouden suunnittelussa ei ole kyse pelkästään maa- ja metsätalouteen käytettävien maiden kuivattamisesta. Vesitalousratkaisuilla vaikutetaan myös esimerkiksi maaperän hiilivarastoon, varaudutaan ilmastonmuutoksen tuomiin haasteisiin, vähennetään ravinnehuuhtoumia ja edistetään luonnon biodiversiteettiä jakoalueella. Termi kuivatusverkosto esitetään tämän vuoksi korvattavaksi jaossa tehtävää alueen vesitalouden kokonaisvaltaista tarkastelua paremmin kuvaavalla termillä vesienhallinta.

Pykälän mukaan lain tavoitteena olisi parantaa tilojen toimintaedellytyksiä ja maa- ja metsätalouden kannattavuutta edistämällä tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen sekä sitä palvelevan tieverkoston ja vesienhallinnan luomista.

Vastaavasti voimassa olevan lain säännöksissä toisaalla käytetyt ilmaiset tien rakentamistoimenpiteestä tai kuivatustoimenpiteestä esitetään tarkistettavaksi ilmaisuiksi tieverkoston mukauttamistoimenpide tai vesienhallinnan mukauttamistoimenpide.

2 §. Soveltamisala. Uusjakojen tukemislaille säädetään edellytyksistä, joiden nojalla yksittäinen uusjakotoimitus ja sen yhteydessä suoritettavat tieverkoston - ja vesienhallinnan mukauttamistoimenpiteet voidaan rahoittaa valtion varoin ja toisaalta jako-osakaskohtaisesta tuesta edellä mainittuihin kustannuksiin. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että se sisältäisi maininnan myös lain soveltamisalaan kuuluvasta jako-osakaskohtaisesta tuesta.

Pykälän mukaan laissa säädettäisiin uusjaosta aiheutuvien toimituskustannusten ja uusjakojen yhteydessä suoritettavista mukauttamistoimenpiteistä aiheutuvien kustannusten rahoittamisesta valtion varoin sekä jako-osakkaalle valtion varoista myönnettävästä tuesta.

2 luku Uusjaon tukeminen

Voimassa olevan lain 2 luvun otsikko Tuen myöntäminen ehdotetaan muutettavaksi muotoon Uusjaon tukeminen.

3 §. Tuen myöntäminen uusjaolle. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 9 §:n säännöstä tuen myöntämisestä uusjakohankkeelle.

Pykälän *1 momentin* mukaan uusjaon toteuttamista voitaisiin tukea valtion varoin, jos jaolla voitaisiin oleellisesti kehittää maa- ja metsätalouskäytössä olevan alueen kiinteistörakennetta ja jaolla saavutettavat hyödyt olisivat kustannuksia suuremmat.

Pykälän *2 momentin* mukaan uusjaon tukemisesta valtion varoin päättäisi Maanmittauslaitos toimitusmiesten esityksestä, jos toimituksen hakija tai toimituksessa jako-osakkaana oleva muu asianosainen sitä pyytäisi.

Uusjaot tulevat vireille pääasiassa asianosaisten hakemuksesta kiinteistönmuodostamislain 68 §:n 2 momentissa tarkoitettuja uusjakoja lukuun ottamatta. Tuen myöntämisen edellytysten arviointi yksittäisen uusjaon osalta tapahtuisi toimitusmiesten asiasta tekemän esityksen perusteella, jos toimituksen hakija tai toimituksessa jako-osakkaana oleva muu asianosainen sitä pyytäisi. Alueen kiinteistörakenteen ja sitä tukevan kiinteistörungon toimivuuden parantumisen merkittävyys maa- ja metsätalouden harjoittamisen kannalta määräytyisi jaolla ja mukauttamistoimenpiteillä saavutettavissa olevan taloudellisen ja yhteiskunnallisen hyödyn perusteella.

Uusjaolle myönnettävän tuen lisäarvo on sitä suurempi mitä suurempi pysyvä maataloustuotannollinen hyöty tuettavilla kiinteistörakenteen kehittämistoimilla saavutetaan. Hyöty voidaan määrittää laskennallisesti määrittämällä jaolla aikaan saatava tuotantokustannusten alentuminen. Yhteiskunnallista hyötyä syntyy maatalousliikenteen vähentymisestä toimitusalueen yleisillä liikenneväylillä. Maatalousliikenteen vähentyminen nopeuttaa muuta liikennettä ja lisää liikenneturvallisuutta. Ajomatkojen lyhentyminen alentaa lisäksi maataloustuotannosta aiheutuvia hiilidioksidipäästöjä. Jaosta koituva yhteiskunnallinen hyöty on myös sidoksissa maa- ja metsätalouden merkitykseen alueen elinkeinotoiminnalle.

Uusjaoissa suoritettavien tieverkoston ja vesienhallinnan mukauttamistoimenpiteiden yhteydessä pyritään myös huomioimaan erilaiset ympäristönäkökohdat kuten esimerkiksi luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen mahdollisuuksien mukaisesti esimerkiksi teitä sijoitettaessa ja vesiä johdettaessa. Kun otetaan huomioon uusjakojen keskeinen tarkoitus ja se, että uusjakoja tehdään vain tietyissä osissa Suomea, luonnon monimuotoisuuteen, ympäristöön ja ilmastoon myönteisesti vaikuttavat laaja-alaisemmat toimenpiteet ovat tarkoituksenmukaisimmin ja tehokkaimmin suoritettavissa muina, uusjaoista erillisinä toimenpiteinä.

Pykälän *3 momentin* mukaan päätös tuen myöntämisestä uusjaolle olisi tehtävä ennen toimituksessa tehtävää päätöstä toimituksen edellytyksistä ja laajuudesta.

Kun uusjaosta asianosaisille aiheutuvien kustannusten suuruus vaikuttaa asianosaisten haluun ryhtyä hankkeeseen ja riippuu siitä, miten valtio osallistuu uusjaosta aiheutuvien kustannusten rahoitukseen, Maanmittauslaitoksen uusjaolle myönnettävää tukea koskeva päätös esitetään tehtäväksi ennen kuin toimitusmiehet tekevät päätöksen toimituksen edellytyksistä ja laajuudesta.

Pykälän *4 momentin* valtuutussäännöksen mukaan toimitusmiesten 2 momentissa tarkoitettun esityksen sisältö säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

4 §. *Uusjaon yhteydessä suoritettavan mukauttamistoimenpiteen rahoittaminen.* Uusjaon yhteydessä suoritettavat mukauttamistoimenpiteet kilpailutetaan ennen urakoitsijan valitsemista. Mukauttamistoimenpiteen rahoitus valtion varoista tapahtuu pykälässä säädetyin edellytyksin käytännössä siten, että uusjaon toimitsijat allekirjoittavat urakkasopimuksen jako-osakkaiden edustajina toimituksessa valtion varoin suoritettavasta rakentamisurakasta.

Maanmittauslaitos maksaa laskut urakoitsijalle jaon toimitsijoiden tai työn valvojan suorittamien dokumentoitujen tarkastusten jälkeen. Urakoitsijain kilpailuttamisessa noudatetaan Maanmittauslaitoksen hankintaohjetta ja hankintalakia. Uusjaon toimitusinsinööri valvoo kilpailuttamista ja valintamenettelyä. Tarjousten käsittely ja siihen liittyvä päätösmenettely kirjataan toimitusinsinöörin valvonnassa toimitsijoiden pöytäkirjaan. Urakkasopimusten teko ja työn edistymisen valvonta sitouttavat jako-osakkaita toimitukseen. Menettely ylläpitää samalla myös osakkaiden aktiivista osallistumista jaon läpivientiin.

Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi edellytyksistä, joiden täytyessä uusjaon yhteydessä suoritettavasta mukauttamistoimenpiteestä aiheutuvat kustannukset voitaisiin kattaa valtion varoin jättämällä jäljempänä 6 §:n 2 momentissa säädetty osuus mukauttamistoimenpiteen kustannuksista valtion lopulliseksi menoksi investointitukena. Momentin mukaan uusjakotoimituksen yhteydessä suoritettava tieverkostoa tai vesienhallintaa koskeva mukauttamistoimenpide voitaisiin rahoittaa valtion varoin, jos mukauttamistoimenpide olisi tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatima ja välttämätön sekä esitetty suoritettavaksi uusjakotoimituksessa. Momentin sisältö vastaisi voimassa olevan lain 6 §:n 1 momentin kohtien 2 ja 3 sisältöä.

Valtion varoja ei siten voitaisi käyttää esim. sellaisten uusjakojen yhteydessä tarkoituksenmukaisuussyistä tehtävien ja jakosuunnitelmaan sisällyttämättömien yhtä tai useampaa kiinteistöä palvelevia tilusteita tai sivuteitä koskevien rakentamishankkeiden toteuttamiseen, joiden tekeminen ei olisi jaon suorittamisen kannalta välttämätöntä.

Pykälän *2 momentissa* ehdotetaan säädettäväksi siitä, millaisiin tuettavasta mukauttamistoimenpiteestä aiheutuviin kustannuksiin valtion varoja voitaisiin käyttää. Valtion varojen tehokkaan käytön kannalta on tärkeää, ettei valtion varoista rahoiteta ja tueta käyttötarvetta tasokkaammin tehtyjä mukauttamistoimenpiteitä. Momentin mukaan tuki voitaisiin myöntää tuettavasta mukauttamistoimenpiteestä aiheutuviin toimitusmiesten hyväksymän kustannusarvion mukaisiin tarpeellisiin ja kohtuullisiin rakentamiskustannuksiin ja mukauttamistoimenpiteen suunnittelusta aiheutuviin kustannuksiin. Momentin sisältö vastaisi voimassa olevan lain 7 §:n sisältöä.

Pykälän *3 momentin* mukaan Maanmittauslaitos päättäisi valtion varoin uusjaon yhteydessä rahoittavat ja tuettavat tieverkostoa ja vesienhallintaa koskevat mukauttamistoimenpiteet toimitusmiesten esityksestä hyväksytyin ja lainvoimaisen uusjakosuunnitelman ja toimenpidekohtaisten suunnitelmien perusteella. Momentin sisältö vastaisi voimassa olevan lain 10 §:n 2 ja 3 momentin sisältöä.

5 §. Tukimuodot. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valtion varoista uusjaon jako-osakkaille myönnettävistä tuista.

Pykälän *1 momentin kohdan 1* mukaan valtion varoista voitaisiin myöntää tukea uusjakotoimituksista aiheutuviin kiinteistötoimitusmaksuihin (*hallinnollisten kustannusten tuki*) ja *kohdan 2* mukaan kustannuksiin, jotka aiheutuisivat uusjaossa suoritettavasta tieverkostoa tai vesienhallintaa koskevasta mukauttamistoimenpiteestä (*investointituki*). Momentti vastaisi voimassa olevan lain 3 §:n säännöstä tukimuodoista.

Kun lakiin ehdotetaan jäljempänä lisättäväksi uutena sääntelynä tuen hakemista koskeva säännös (8 §), pykälän *2 momentiksi* ehdotetaan säännöstä hakumenettelyä koskevasta informointi-velvollisuudesta. Momentin mukaan toimitusmiesten olisi informoitava uusjakohankkeen asianosaisia tuen hakumenettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista toimituksen edellytyksiä ja laajuutta selvittäessä.

6 §. Voimassa olevan lain 6 § ehdotetaan kumottavaksi, koska pykälän 1 momentin kohdat 1 ja 2 ehdotetaan annettavaksi edellä 4 §:n 1 momenttiin sisältyvinä säännöksinä ja pykälän 2 momentti jäljempänä 12 §:n 4 momenttina.

7 §. Voimassa oleva lain 7 § ehdotetaan kumottavaksi, koska pykälän säännökset ehdotetaan annettaviksi ehdotettavan lain 4 §:n 2 momenttina.

8 §. *Tuki-intensiteetti.* Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 8 §:n säännöstä tuen tasosta. Pykälän otsikko esitetään tarkistettavaksi muotoon tuki-intensiteetti. Pykälän momenttien kirjoitusasu ehdotetaan tarkistettavaksi lisäämällä *1 momenttiin* toimituslaji, jonka kiinteistötoimitusmaksua säännös koskee sekä lisäämällä *2 momenttiin* mukauttamistoimenpiteet, joita säännös koskee.

Pykälän 1 momentin mukaan uusjakotoimituksen kiinteistötoimitusmaksusta jätettäisiin valtion lopulliseksi menoksi 75 prosenttia hallinnollisten kustannusten tukena.

Pykälän 2 momentin mukaan uusjakotoimituksen yhteydessä suoritetun tieverkostoa tai vesienhallintaa koskevan mukauttamistoimenpiteen kustannuksista jätettäisiin valtion lopulliseksi menoksi 50 prosenttia investointitukena.

9 §. *Tuen saaja.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi tuen saamiseen oikeutetuista kiinteistönomistajina olevista henkilöistä. Uusjaon jako-osakkaita ovat toimitusalueen kiinteistönomistajat. Pykälän mukaan tukea voitaisiin myöntää uusjaossa jako-osakkaana olevalle luonnolliselle henkilölle, yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, säätiölle ja kuolinpesälle. Pykälän vastaisi voimassa olevan lain 5 §:ää tuen saajasta.

10 §. *Tuen hakeminen.* Koska voimassa olevan lain 10 §:n investointitukipäätöstä koskevat säännökset ehdotetaan edellä annettavaksi lain 4 §:n 3 momentissa, voimassa oleva 10 §:n säännös ehdotetaan korvattavaksi uutena säännöksenä annettavalla tuen hakemista koskevalla säännöksellä. Pykälän otsikko esitetään tarkistettavaksi muotoon tuen hakeminen.

Jotta valtion tuki voitaisiin katsoa Euroopan unionin lainsäädännössä hyväksyttäväksi tueksi, tulee sillä olla kannustava vaikutus. Tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos tuensaaja on jättänyt kyseiselle jäsenvaltiolle tukea koskevan kirjallisen hakemuksen ennen hanketta koskevien töiden tai toiminnan aloittamista. Kansalliseen uusjakojen valtiontukea koskevaan lakiin ehdotetaan tämän vuoksi lisättäväksi tukien hakemista koskeva säännös lain saattamiseksi yhteensopivaksi EU:n komission valtiontukea koskevan sääntelyn kanssa.

Pykälän *1 momentin* mukaan hallinnollisten kustannusten tukea ja investointitukea olisi haettava Maanmittauslaitokselta.

Asianosaisten oikeus tukeen syntyy sen jälkeen, kun Maanmittauslaitos on edellä 3 §:ssä esitetysti tehnyt päätöksen uusjaon tukemisesta valtion varoin.

Hakemus ja hakijalta mahdollisesti hallintolain (434/2003) nojalla pyydetty selvitys muodostaisivat perustan sille, että Maanmittauslaitoksella olisi tarvittavat tiedot tukihakemuksen käsittelyyn ja päätösharkintaan. Tuen hakija vastaisi tukipäätöksen perusteena olevien tietojen oikeellisuudesta. Tarvittaessa Maanmittauslaitos voisi pyytää tuen hakijalta lisäselvityksiä hallintolain 31 §:ään perustuen. Lisäksi asianosaisten on muutoinkin myötävaikutettava vireille panemansa asian selvittämiseen.

Tuen hakemisessa sovellettaisiin myös sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003, jäljempänä sähköinen asiointilaki). Sähköisen asiointilain 1 §:n mukaan lain

soveltamisalaan kuuluvat muun muassa hallintoasiat. Sähköisen asiointilain 9 §:ssä säädetään kirjallisen muodon täyttymisestä, jonka mukaan vireillepanossa ja asian muussa käsittelyssä vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja. Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä. Jos viranomaiselle toimitetussa sähköisessä asiakirjassa on selvitys asiamiehen toimivallasta, asiamiehen ei tarvitse toimittaa valtakirjaa. Viranomaisen voi kuitenkin määrätä valtakirjan toimitettavaksi, jos viranomaisella on aihetta epäillä asiamiehen toimivaltaa tai sen laajuutta.

Pykälän 2 *momentin* mukaan investointitukea olisi haettava ennen tuettavaa mukauttamistoimenpiteitä koskevien töiden aloittamista.

Pykälän 3 *momentin* mukaan tukihakemuksen olisi sisällettävä tiedot hakijasta, tukimuodosta ja mukauttamistoimenpiteestä, johon tukea haetaan.

Pykälän 4 *momentin* mukaan Maanmittauslaitos voisi antaa tarkemmat määräykset hakumenettelystä ja hakemukseen liitettävistä asiakirjoista.

Hakemuksen sisällöstä edellä 3 momentissa ja ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) 2022/2472 6 artiklan 2 kohdassa säädetyn lisäksi uusjako-osakas voisi tuen hakijana toimittaa hakemuksen yhteydessä selvityksen taloudellisesta tilanteestaan tai selvityksen mahdollisista de minimis -tukina saamistaan tuista Maanmittauslaitokselle tukikelpoisuutensa selvittämiseksi.

Esimerkiksi voimassa olevan Euroopan unionin asetuksen (EU) 2022/2472 mukaan hallinnollisten kustannusten tuki tilusjärjestelyihin ja metsätilusjärjestelyihin ja investointituki uusjaosta aiheutuneisiin kustannuksiin voidaan myöntää vain sellaiselle uusjaon jako-osakkaana olevalle maatalouden alkutuotannon, maataloustuotteiden jalostuksen tai maataloustuotteiden kaupan pitämisen alalla toimivan pk -yrityksen hyväksi, joka ei ole asetuksen 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tai 2 artiklan 59 kohdassa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys.

Jos hallinnollisten kustannusten tuki tai investointituki myönnetään hakijalle vähämerkityksisenä tukena (voimassa oleva Euroopan unionin asetus (EU) 2013/1407), Maanmittauslaitoksen on pyydettävä hakijana olevalta muulta kuin maatalouden alkutuotannon, maataloustuotteiden jalostuksen tai maataloustuotteiden kaupan pitämisen alalla toimivalta pk -yritykseltä selvitys tälle aikaisemmin mahdollisesti myönnettyistä de minimis -tuista.

Tukien läpinäkyvyyteen liittyen maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään tukien julkaisemisesta ja tiedottamisesta. Aikaisemmassa maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksessa (EU) N:o 702/2014 yksittäisen tuen julkaisuvelvollisuuden kynnyсарvo oli säädetty 60 000 euroksi. Julkaistavan tuen kynnyсарvo on tarkistettu nykyisessä maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) 2022/2472 artiklassa 9 kymmeneksi tuhanneksi euroksi. Kynnyсарvon pienentyminen kuudestakymmenestä tuhannesta eurosta kymmeneen tuhanteen euroon merkitsee sitä, että yksittäisen uusjako-osakkaan saama tuki voi joissakin yksittäisissä tapauksissa ylittää kynnyсарvon. Maanmittauslaitoksen uusjakotukien hakemista koskevassa lomakkeessa tulisi siten huomioida asetuksen liitteessä III mainitut asiat.

3 luku Uusjakokustannusten maksaminen ja tuen myöntäminen jako-osakkaalle

Voimassa olevan lain 3 *luvun otsikko* Uusjakokustannusten maksaminen ja periminen ehdotetaan muutettavaksi muotoon Uusjakokustannusten maksaminen ja tuen myöntäminen

jako-osakkaalle. Lukuun sisällytettäisiin lisäksi voimassa olevan lain 2 lukuun sisältyvä Euroopan unionin lainsäädännön soveltamista koskeva 4 §:n säännös uutena 12 a §:nä.

11 §. Kustannusten maksaminen. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 11 §:n säännöstä kustannusten maksamisesta.

Pykälän mukaan Maanmittauslaitos maksaisi tuettavasta tieverkoston tai vesienhallinnan mukauttamistoimenpiteestä aiheutuvat kustannukset valtion varoista toimenpiteen suorittajalle hyväksytysti tehtyä työtä vastaan.

Uusjaon yhteydessä toteutettavista mukauttamistoimenpiteistä aiheutuvat kokonaiskustannukset kumuloituvat useamman vuoden ajanjaksolta, koska eri toimenpiteitä ei välttämättä ole mahdollista suorittaa samanaikaisesti. Myös suoritettavien mukauttamistoimenpiteiden laajuus voi vaihdella suuresti.

12 §. Maksupäätös. Uusjakotoimituksen jako-osakkailta kiinteistötoimitusmaksuina perittävät hallinnolliset kustannukset kertyvät toimituksen aloituskokouksen ja loppukokouksen väliseltä ajalta toimituksen suorittamiseen liittyviin toimenpiteisiin käytettyjen työaikojen perusteella. Se osa toimituskustannuksista, jota ei määrätä kiinteistötoimitusmaksuna asianosaisen maksettavaksi, on hallinnollisten kustannusten tukea ja jää valtion lopulliseksi menoksi. Uusjaossa toimituksen yhteydessä suoritettavaksi päätetyistä tuettavista mukauttamistoimenpiteistä aiheutuvat kustannukset maksetaan toimituksen aikana 11 §:ssä säädetyllä tavalla kokonaan valtion varoista. Se osa jako-osakkaan osuudesta mukauttamistoimenpiteen kustannuksiin, jota ei määrätä jako-osakkaan maksettavaksi, on investointitukea ja jää valtion lopulliseksi menoksi.

Pykälän *1 momentin* mukaan Maanmittauslaitos päättäisi tuen myöntämisestä.

Pykälän *2 momentin* mukaan jako-osakkaalta perittäisiin kiinteistötoimitusmaksuna 25 prosenttia maksun täydestä määrästä. Päätöksestä olisi käytävä ilmi hallinnollisten kustannusten tukena perimättä jätettävän kiinteistötoimitusmaksuosuuden rahallinen arvo. Momentti sisältäisi myös informatiivisen viittauksen kiinteistötoimitusmaksun perimiseen sovellettavasta laista. Säännöksen mukaan kiinteistötoimitusmaksun perimisestä säädetään kiinteistötoimitusmaksusta annetussa laissa (558/1995).

Pykälän *3 momentin* mukaan jako-osakkaalta perittäisiin investointikustannuksena 50 prosenttia tuettavan mukauttamistoimenpiteen osakaskohtaista kustannusosuutta vastaavasta täydestä määrästä. Päätös olisi tehtävä sen jälkeen, kun investointikustannusten suuruus ja osittelu olisi ratkaistu lainvoimaisesti. Päätöksestä olisi käytävä ilmi investointitukena perimättä jätettävän kustannusosuuden rahallinen arvo, perittävän pääoman määrä, 13 §:n 1 momentissa säädetty korko, koron alkamishetki sekä osasuoritusten eräpäivä.

Jako-osakkaan tukikelpoisuutta ei enää tarkisteta kiinteistötoimitusmaksupäätöstä eikä jako-osakkaan kustannusosuuden maksatuspäätöstä tehtäessä uudelleen. Tukikelpoisuus perustuu asianosaisen tukihakemuksessa ilmoittamaan tukea koskevan oikeuden syntyajankohtana vallinneeseen tilanteeseen. Koska tuet ovat yrityskohtaisia, tulee yrityksen tukikelpoisuus kuitenkin tarkistaa mahdollisissa omistajanvaihdostilanteissa. Tukien lopulliset määrät tarkentuvat loppukokouksen jälkeen annettavilla kiinteistötoimitusmaksupäätöksillä (*hallinnollisten kustannusten tuki*) ja mukauttamistoimenpiteistä aiheutuneiden kustannusten maksatuspäätöksillä (*investointituki*).

Pykälän 4 momentin mukaan jos 3 momentissa tarkoitetun toimenpiteen suorittamista tuettaisiin valtion varoin muun kuin tämän lain nojalla, toimenpiteeseen ei myönnettäisi tässä laissa tarkoitettua investointitukea. Käytännössä esimerkiksi metsätilusjärjestelyissä tehtäviksi päätetyistä tieteko- ja kuivatustöistä aiheutuvat kustannukset on rahoitettu KEMERA -lainsäädännön nojalla. Momentin sisältö vastaisi voimassa olevan lain 6 §:n 3 momentin sisältöä.

Pykälän 5 momentin mukaan Maanmittauslaitoksen olisi toimitettava jäljennös päätöksestä jako-osakkaalta investointikustannuksena perittävästä maksusta Valtiokonttorille. Valtiokonttori huolehtii investointituen saajan osuuden perimisestä lain 13 §:n 5 momentissa säädetysti.

Lisäksi on huomattava, että yli 10 000 euron määräiset yksittäiset maatalouden alkutuotannossa toimiville yrityksille myönnetyt tuet on julkaistava komission avoimuusmoduulissa tai kattavalla valtiontukisivustolla kansallisella tai alueellisella tasolla maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen artiklan 9 kohdan 1 perusteella. Asetuksen artiklan 9 kohdan 3 mukaan tiedot olisi julkaistava kuuden kuukauden kuluessa tuen myöntämispäivästä. Julkaistujen tietojen olisi oltava lisäksi saatavilla vähintään 10 vuoden ajan tuen myöntämispäivästä. Maanmittauslaitos huolehtii asetuksessa tarkoitettujen tukien julkaisusta yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

12 a §. *Euroopan unionin valtion tukea koskevan lainsäädännön soveltaminen.* Pykälässä säädettäisiin kansallisen uusjakojen tukemislain säännösten suhteesta Euroopan unionin lainsäädäntöön.

Taloudellista toimintaa harjoittavalle yritykselle tai muulle yhteisölle myönnettävästä tuesta säädetään lisäksi Euroopan unionin valtiontukea koskevissa säädöksissä. EU:n valtiontukea koskeva sääntely mahdollistaa valtion tuen, jos kansallinen sääntely on sopusoinnussa EU:n valtiontukea koskevissa säädöksissä tuelle asetettavien vaatimusten kanssa. Uusjakotukea on tarkoitus myöntää Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 artiklassa tarkoitettuna sisämarkkinoille soveltuvana valtion tukena.

EU:n komission valtiontukea koskevat asetukset ovat sellaisenaan jäsenvaltioissa voimassa olevaa oikeutta.

Pykälän mukaan hallinnollisten kustannusten tuki ja investointituki myönnettäisiin tuen hakijana olevan yrityksen toimialasta riippuen joko maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena tai vähämerkityksisenä tukena sen Euroopan unionin säädöksen mukaan, joka kulloinkin on voimassa ja jota voidaan soveltaa edellä mainittuun tukeen. Kulloinkin voimassa oleva ja tukea myönnettäessä sovellettava komission asetus nimettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

Tuen saajana olevan yrityksen toimialasta riippuen uusjakojen tukemislain nojalla myönnettävään kansalliseen tukeen sovellettaisiin lain säännösten lisäksi valtioneuvoston asetuksella nimetyn joko maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen (maatalouden alkutuotantoa harjoittava yritys) tai yleisen de minimis -asetuksen (muu kuin maatalouden alkutuotantoa harjoittava yritys kuten esimerkiksi jako-osakkaan oleva peltojaan maanviljelystä varten vuokraava kiinteistön omistaja) valtiontukea koskevia säännöksiä.

13 §. *Investointituen saajan maksettavaksi jäävän osuuden perintä.* Pykälän sisältää säännökset siitä, millä tavalla investointituen saajan on maksettava takaisin osuutensa uusjaon yhteydessä valtion varoista maksetun toimenpiteen kustannuksista. Otsikko ehdotetaan tarkistettavaksi

muodosta ”Tuen saajan osuuden perintä” muotoon ”Investointituen saajan maksettavaksi jäävän osuuden perintä”.

Pykälän 3 momentin viittaus ehdotetaan tarkistettavaksi kohdistuvaksi 12 §:n 3 momenttiin lakiin edellä ehdotettujen muutosten johdosta ja perintäpäättös korvattavaksi ilmaisulla maksupäättös.

Momentin mukaan tuen saajan maksuvelvollisuus alkaisi toisena vuotena sen vuoden jälkeen, jona Maanmittauslaitoksen 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu maksupäättös annettiin.

14 §. Osuuden kertasuoritus ja ylimääräiset lyhennykset. Pykälä sisältää säännökset investointituen saajan maksettavaksi määrätyn kustannusosuuden kertasuorituksesta ja ylimääräisistä lyhennyksistä. Otsikko ehdotetaan tarkistettavaksi muodosta ”Tuen kertasuoritus ja ylimääräiset lyhennykset” muotoon ”Osuuden kertasuoritus ja ylimääräiset lyhennykset”.

17 §. Lainhuuto- ja kiinnitysrekisterimerkinnät. Pykälän 1 momentin viittaus ehdotetaan tarkistettavaksi kohdistuvaksi 12 §:n 3 momenttiin lakiin edellä ehdotettujen muutosten johdosta.

Momentin mukaan, kun Maanmittauslaitos olisi tehnyt 12 §:n 3 momentissa tarkoitettua päätöksen, sen olisi tehtävä viipymättä merkintä 16 §:ssä tarkoitettu panttivastuusta lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

18 §. Toimenpiteen kilpailuttaminen. Pykälän viittaus 3 §:n 2 kohtaan ehdotetaan tarkistettavaksi kohdistuvaksi 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettuihin mukauttamistoimenpiteisiin lakiin edellä ehdotettujen muutosten johdosta. Lisäksi kun julkisista hankinnoista annettu laki (348/2007) on kumottu julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016 annetulla lailla, pykälän viittaus ehdotetaan tarkistettavaksi voimassa olevaan lakiin.

Pykälän mukaan valtion varoista tuettavien 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen mukauttamistoimenpiteiden urakalla teettämiseen sovellettaisiin, mitä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016) säädetään.

19 §. Uusjakokohtaisen tukipäätöksen muuttaminen. Pykälässä säädetään yksittäistä uusjakoa koskevan tukipäätöksen muuttamisesta, jos uusjako on suoritettu huomattavalta osin toisin kuin mitä valtion varoja uusjaolle osoitettaessa on edellytetty. Pykälän otsikko ”Tuen myöntämispäätöksen muuttaminen” ehdotetaan muutettavaksi muotoon ”Uusjakokohtaisen tukipäätöksen muuttaminen”.

Pykälän 1 momentin viittaus 9 §:ään ehdotetaan samalla tarkistettavaksi viittaukseksi 3 §:ään. Samalla tarkistetaan ilmaisu tuen myöntämispäätös muotoon tukipäätös. Momentin mukaan Maanmittauslaitos päättäisi 3 §:n mukaisen tukipäätöksen muuttamisesta toimitusmiesten esityksestä.

Pykälän 2 momentin ilmaisu tuen myöntämispäätös esitetään tarkistettavaksi vastaavalla tavalla kuin 1 momentissa. Momentin mukaan toimitusmiesten olisi tehtävä Maanmittauslaitokselle esitys tukipäätöksen muuttamisesta, jos uusjako olisi suoritettu huomattavalta osalta toisin kuin päätöstä annettaessa oli edellytetty.

21 §. Tuen takaisinperintä. Voimassa oleva pykälä ei sisällä sääntelyä perintätehtävän hoitamisesta vastaavasta viranomaisesta kuten tuen saajan osuuden perintää koskeva lain 13 §. Koska tarkoitus on ollut, että Valtiokonttori huolehtisi myös lainkohdassa tarkoitetuissa

tilanteissa julkisoikeudellisten saatavien perinnän, pykälään esitetään lisättäväksi tätä koskeva sääntely.

Pykälän *1 momentin 1 kohtaa* ehdotetaan tarkistettavaksi teknisesti siten, että toimenpide korvataan ilmaisulla mukauttamistoimenpide lakiin edellä ehdotettujen tarkistusten johdosta. Momentin mukaan valtion lopulliseksi menoksi 8 §:n mukaan jäävä osuus tuesta olisi perittävä takaisin, jos kohdan 1 mukaan tuettava usjakotoimitus tai mukauttamistoimenpide olisi toteutettu siten, etteivät tuen myöntämisen edellytykset täytyisi tai jos kohdan 2 mukaan Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttäisi.

Pykälän 2 momenttia ei esitetä tarkistettavaksi.

Pykälän *3 momentin* säännös takaisin perittävälle tuelle määrättävän koron laskennan aloituspäivästä ehdotetaan tarkistettavaksi teknisluontoisesti siten, että korkoa olisi suoritettava 12 §:ssä tarkoitetun maksun eräpäivästä tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuun eräpäivään. Käytännössä jako-osakkaalta peritään takaisin se osa kustannuksesta, joka häneltä on tukena jätetty 12 §:ssä tarkoitetulla maksupäätöksellä velkomatta.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi Valtiokonttorin takaisinperintätehtävän hoitoon liittyen *uusi 4 momentti*, jonka mukaan Maanmittauslaitoksen olisi toimitettava jäljennös päätöksestään toimitusinsinöörille ja Valtiokonttorille. Samalla voimassa oleva 4 momentti esitetään annettavaksi pykälän 5 momenttina.

Pykälän *uuden 6 momentin* mukaan Valtiokonttori huolehtisi tuen sekä sille määrätyn koron takaisinperinnästä. Perintään sovellettaisiin, mitä eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetussa laissa säädetään usjakotoimituksiin liittyvien saatavien perinnästä.

22 §. Muutoksenhaku. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettu laki (808/2019) on tullut voimaan 1.1.2020 ja kumonnut aiemman yleislain, hallintokäyttölain.

Pykälän 1 momentti sisältää muutoksenhausta 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuun Maanmittauslaitoksen päätökseen informatiivisen viittauksen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetulla lailla kumottuun hallintolainkäyttölakiin sekä säännöksen oikaisuvaatimusmenettelyn käytöstä Maanmittauslaitoksen muita päätöksiä koskevassa muutoksenhausta.

Säännöksen kirjoitusasu esitetään tarkistettavaksi vastaamaan nykyistä lakiviittausten kirjoittamismuotoa ja käytäntöä. Käytäntönä on esimerkiksi säätää ensin mahdollisesta oikaisuvaatimusmenettelystä ja vasta sen jälkeen valituksesta hallintotuomioistuimeen.

Pykälän 1 momentti esitetään kirjoitettavaksi kahtena momenttina siten, että ensimmäisessä momentissa säädettäisiin oikaisuvaatimusmenettelystä ja toisessa momentissa muutoksenhausta. Pykälän 1 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen hallintolakiin oikaisuvaatimusmenettelyssä sovellettavana lakina. Pykälän 2 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen sovellettavasta laista.

Pykälän *1 momentin* mukaan tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen muussa kuin 21 §:n 2 momentissa tarkoitetussa asiassa saisi vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädettäisiin hallintolaissa (434/2003).

Pykälän 2 momentin mukaan muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädettäisiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Pykälän voimassa olevassa 2 momentissa säädetään erikseen muutoksenhausta korkeimpaan hallinto-oikeuteen hallintolainkäyttölainaikaisena poikkeussäännöksenä. Momentin mukaan hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valituslupan. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 107 §:n mukaan muutoksenhaku hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valituslupaa. Muutoksenhaun valituslupanvaraisuudesta on siten tullut pääsääntö, kun siitä piti hallintolainkäyttölain mukaisessa järjestelmässä säätää erikseen. Pykälän 2 momentin säännös esitetään kumottavaksi edellä selostetun valituslupajärjestelmän muutoksen johdosta oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 107 §:n säännöksen kanssa päällekkäisenä ja siten tarpeettomana säännöksenä.

7.2 Laki maa- ja metsätalousministeriön eräiden hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi

1 §. Siirrettävät lainat ja saamiset. Pykälässä säädetään sellaisista lainoista ja saamisista, jotka maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan viranomaisilla on oikeus siirtää Valtiokonttorin hoidettavaksi. Pykälän 3 kohdan c alakohdan mukaan maanmittaustoimisto voi siirtää uusjakojen tukemisesta annetun lain (24/1981) nojalla syntyneen valtion saamisen Valtiokonttorin hoidettavaksi. Lainkohdassa viitattu uusjakojen tukemisesta annettu laki on kumottu 1.1.2015 voimaan tulleella uusjakojen tukemisesta annetulla lailla (1423/2014). Lain siirtymäsäännöksen mukaan ennen lain voimaantuloa vireille tulleen uusjakotoimituksen yhteydessä myönnettävään tukeen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lainkohdan viittaus esitetään tarkistettavaksi kohdistumaan voimassa olevaan uusjakojen tukemista koskevaan lakiin. Tarkistus mahdollistaa maa- ja metsätalousministeriön eräiden hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain 23 §:ssä säädetyn lainanhoitomaksun perimisen myös uusjakojen tukemisesta annetun lain nojalla syntyneiden saatavien perinnästä valtiolle aiheutuvista kuluista.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Uusjakojen tukemisesta annettuun lakiin tehtäväksi ehdotettujen muutosten johdosta ehdotetaan samalla annettavaksi uusi valtioneuvoston asetus uusjakojen tukemisesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin toimitusmiesten uusjaon tukemista koskevan esityksen sisällöstä (3 § 4 mom.), osasuorituksen eräpäivästä (13 § 6 mom.) ja uusjakojen tukemisvarojen käytön valvonnassa noudatettavasta menettelystä (20 § 2 mom.). Valtioneuvoston asetuksella nimettäisiin kulloinkin tuen myöntämisessä sovellettava voimassa oleva komission asetus (12 a §).

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi on esityksen liitteenä.

9 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1.5.2024.

10 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 80 §:ssä säädetään asetuksen antamisesta ja lainsäädäntövallan siirtämisestä. Säännöksen 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat

antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Uuden perustuslain säätämisen myötä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteiden säätämiseen on kiinnitetty entistä tarkempaa huomiota. Asetuksen antaja voidaan lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä vähäisistä yksityiskohdista. Valtuutuksen säätämiseen laissa on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä kohdistettu erityisesti vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkuudesta (PeVL 19/2002 vp ja PeVL 40/2002 vp). Perustuslakivaliokunta on myös korostanut lausuntokäytännössään, että valtioneuvoston asetuksella ei voida antaa yleisiä oikeussääntöjä esimerkiksi yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteista eikä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan (PeVL 16/2002 vp).

Kun arvioidaan sitä, tuleeko asetuksenantovaltuus laissa osoittaa valtioneuvostolle vai ministeriölle, perustuslakiuudistuksen yhteydessä on todettu lähtökohtana, että valtioneuvoston yleisistunto antaa asetukset laajakantoisista ja periaatteellisesti tärkeistä asioista sekä niistä muista asioista, joiden merkitys sitä vaatii. Tämä periaate ilmenee valtioneuvoston päätöksentekoa koskevasta perustuslain 67 §:stä. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä on myös tuotu esiin perustuslain 80 §:n 1 momentin eräänä lähtökohtana se, että ministeriölle voidaan osoittaa asetuksenantovaltaa lähinnä teknisluonteisissa sekä yhteiskunnalliselta ja poliittiselta merkitykseltään vähäisehköissä asioissa (PeVL 33/2004 vp).

Kansallisen tukilain valtuutussäännöksiin perustuvaa valtioneuvoston toimivaltaa asetuksenantajana rajoittavat lain ja lakiehdotuksen säännösten lisäksi tukea myönnettäessä huomioitavat ja sovellettavat EU:n valtiontukea koskevat säännökset.

Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan ja sitä koskevan kansallisen sääntelyn osalta perustuslakivaliokunta on ottanut nimenomaisesti kantaa kansalliseen lainsäädäntöön ehdotettuihin asetuksenantovaltuuksiin.

Tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (557/2005) säätämisen yhteydessä (HE 17/2005 vp) perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 25/2005 vp) todennut muun muassa, että ”Valtuussäännösten näennäisestä väljyydestä huolimatta asetuksenantajan toimivalta ei ole täysin rajoittamatonta. Valtioneuvoston toimivaltaa rajoittaa lakiehdotuksen säännösten lisäksi tilatukijärjestelmästä annettu Euroopan yhteisön verraten yksityiskohtainen lainsäädäntö. Tämä sääntely muodostaa valiokunnan maataloustukijärjestelmien sääntelystä lausumat aiemmat kannanotot huomioon ottaen sen kokonaisuuden, jota ”tarkempia” säännöksiä valtioneuvosto voi valtuuksien nojalla yleensä antaa (PeVL 46/2001 vp, s. 2/I, PeVL 47/2001 vp, s. 2-3, PeVL 48/2001 vp, s. 3/II). Useissa valtuussäännöksissä asetuksenantajan toimivaltaa on vielä nimenomaisella maininnalla sidottu EY-lainsäädäntöön (PeVL 45/2001 vp, s. 5/II).”

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 46/2001 vp, s. 2/1 on arvioitu maatalouselinkeinojen tukitehtävien hoitoon sovellettavan Euroopan unionin ja kansallisten säädösten muodostaman kokonaisuuden merkitystä suhteessa valtuussäännöksiin ja valtioneuvoston toimivaltaan perustuslain 80 §:n 1 momentin valossa. Valtioneuvoston toimivaltaa rajoittavat menettelytapalain säännösten lisäksi eri tukimuotoja koskevien Euroopan yhteisön säädösten ja kansallisten lakien säännökset samoin kuin esimerkiksi eduskunnan päätökset valtion talousarvioon eri tukimuotoja varten otettujen määrärahojen

käyttötarkoituksista. Nämä säädökset ja päätökset muodostavat sen kokonaisuuden, jota "tarkempia" säännöksiä valtioneuvosto voi ehdotetun valtuuden nojalla antaa.

Perustuslakivaliokunta on lisäksi korostanut, että Euroopan unionin oikeuden täytäntöönpanosääntelyn on täytettävä esimerkiksi yleiset vaatimukset perusoikeuksia koskevan sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta samoin kuin hyvästä lainkirjoittamistavasta (PeVL 9/2004 vp ja PeVL 5/2006 vp). Perustuslakivaliokunta on todennut, että asetuksen tasolla on mahdollista viitata kulloinkin voimassa olevaan direktiivin sääntelyyn (ns. staattinen viittaus, PeVL 5/2013 vp).

Uusjakojen voimassa olevassa tukemislaissa asetuksenantovaltuus on säädetty valtioneuvostolle 9 § 4 mom. (*toimitusmiesten esityksen sisältö*), 13 § 6 mom. (*osasuorituksen eräpäivä*) ja 20 § 2 mom. (*valvonnassa noudatettava menettely*). Ehdotetussa uusjakojen tukemisesta annettavassa laissa toimitusmiesten esityksen sisältöä koskevasta asetuksenantovaltuudesta säädettäisiin lain 3 §:n 4 momentissa.

SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaan valtioneuvoston sääntely kuuluu komission yksinomaiseen toimivaltaan. Valtiontuen tunnusmerkit ovat riippumattomia kansallisesta oikeudesta ja komission valtioneuvoston tukea koskevat asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta. Uusjakotuet on tarkoitus myöntää tuen saajana olevan yrityksen toimialasta riippuen joko maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena tai vähämerkityksisenä tukena lain 12 a §:ssä säädetysti. Lain Euroopan unionin lainsäädännön soveltamista koskevan 12 a §:n valtuutussäännöksen nojalla valtioneuvoston asetuksella nimettäisiin kulloisenakin ajankohtana tukea myönnettävä voimassa oleva komission asetus.

Lisäksi esitetään, että Maanmittauslaitos voisi antaa tarkempia määräyksiä tuen hakumenettelystä ja hakemukseen liitettävistä asiakirjoista (10 § 4 mom.).

Lainsäädäntövallan siirtämisestä muulle viranomaiselle kuin ministeriölle säädetään perustuslain 80 §:n 2 momentissa. Säännöksen mukaan myös muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määrätyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Tällaisen valtuutuksen tulee olla soveltamisalaltaan täsmällisesti rajattu.

Erityinen syy säätää viranomaisen määräystenantovallosta on perustuslain esitöiden (HE 1/1998 vp, s.133/II) mukaan käsillä lähinnä silloin, kun kysymyksessä on tekninen ja vähäisiä yksityiskohtia koskeva sellainen sääntely, johon ei liity merkittävää harkintavallan käyttöä. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 28/2008 vp) pitänyt mahdollisena määräystenantovallosta siirtämistä muulle kuin ministeriölle silloin, kun sääntelyn kohteena olevaan toimintaan liittyy runsaasti sellaisia ammatillisia erityispiirteitä, joita valiokunnan käytännössä on vakiintuneesti pidetty perustuslain 80 §:n 2 momentissa tarkoitettuina erityisinä syinä.

Perustuslakivaliokunnan kannanoton (PeVL 16/2009 vp) mukaan virasto on voinut antaa tarkempia määräyksiä silloin, kun ne ovat olleet lähinnä teknisluonteisia määräyksiä, joiden antaminen on perusteltua sääntelyn kohteen luonteen, teknisen kehityksen nopeuden ja sääntelyn edellyttämän erityisasiantuntemuksen vuoksi. Perustuslakivaliokunta on myös todennut (PeVL 48/2005 vp) lausunnon kohteena olleessa lakiehdotuksessa (Hallituksen esitys eduskunnalle ilmaisulainiksi) valtuutuksen olleen rajattu koskiessaan teknisiä kysymyksiä, jotka edellyttävät alan asiantuntemusta. Lakiehdotuksissa tarkoitettu määräystenantovalta Maanmittauslaitokselle rajautuisi sellaisiin seikkoihin, joiden asiallinen merkitys ei edellytä, että niistä säädettäisiin lailla tai asetuksella.

Perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään korostanut, että perustuslain 80 §:n 2 momentti jo itsessään rajoittaa suoraan valtuussäännösten tulkintaa ja määräystenantovaltuuksia on tämän vuoksi tulkittava supistavasti (PeVL 52/2001 vp ja PeVL 24/2002 vp). Maanmittauslaitoksen valtuudet koskisivat käytännössä tuen eri hakutapojen ohjeistusta ja haun niveltämistä toimitusprosessiin. Myös ohjeistus hakemuksen käsittelemiseksi tarpeellisista asiakirjoista on kysymyksenä teknisluonteinen.

Valtioneuvoston asetuksella annettavien säännösten tarkempi sisältö käy ilmi esityksen liitteenä olevasta luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi.

Esitetyillä perusteilla valtuutussäännökset täyttävät perustuslain täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimukset ja niiden on siten katsottava olevan sopusoinnussa perustuslain 80 §:n vaatimusten kanssa.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus laiksi uusjakojen tukemisesta annetun lain muuttamisesta voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

uusjakojen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan uusjakojen tukemisesta annetun lain (1423/2014) 6 ja 7 §,
muutetaan 1 ja 2 §, 2 luvun otsikko, 3–5 ja 8–10 §, 3 luvun otsikko, 11–13 §, 14 §:n otsikko,
17 §:n 1 momentti sekä 18, 19, 21 ja 22 § sekä
lisätään lakiin uusi 12 a § seuraavasti:

1 §

Lain tavoitteet

Tämän lain tavoitteena on parantaa tilojen toimintaedellytyksiä ja maa- ja metsätalouden kannattavuutta edistämällä tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen sekä sitä palvelevan tieverkoston ja vesienhallinnan luomista.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään uusjaoista aiheutuvien toimituskustannusten ja uusjakojen yhteydessä suoritettavista mukauttamistoimenpiteistä aiheutuvien kustannusten rahoittamisesta valtion varoin sekä jako-osakkaalle valtion varoista myönnettävästä tuesta.

2 luku

Uusjaon tukeminen

3 §

Tuen myöntäminen uusjaolle

Uusjaon toteuttamista voidaan tukea valtion varoin, jos jaolla voidaan oleellisesti kehittää maa- ja metsätalouskäytössä olevan alueen kiinteistörakennetta ja jaolla saavutettavat hyödyt ovat kustannuksia suuremmat.

Maanmittauslaitos päättää uusjaon tukemisesta valtion varoin toimitusmiesten esityksestä, jos toimituksen hakija tai toimituksessa jako-osakkaana oleva muu asianosainen sitä pyytää.

Päätös tuen myöntämisestä uusjaolle on tehtävä ennen toimituksessa tehtävää päätöstä toimituksen edellytyksistä ja laajuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään toimitusmiesten esityksen sisällöstä.

4 §

Uusjaon yhteydessä suoritettavan mukauttamistoimenpiteen rahoittaminen

Uusjaon yhteydessä suoritettava tieverkostoa tai vesienhallintaa koskeva mukauttamistoimenpide voidaan rahoittaa valtion varoin, jos mukauttamistoimenpide on tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatima ja välttämätön sekä esitetty suoritettavaksi uusjakotoimituksessa.

Valtion varoista voidaan rahoittaa vain tuettavan mukauttamistoimenpiteen toteuttamisesta aiheutuvat toimitusmiesten hyväksymän kustannusarvion mukaiset tarpeelliset ja kohtuulliset rakentamiskustannukset ja suunnittelukustannukset.

Maanmittauslaitos päättää valtion varoin uusjaon yhteydessä rahoitettavat ja tuettavat tieverkostoa ja vesienhallintaa koskevat mukauttamistoimenpiteet toimitusmiesten esityksestä hyväksytyin ja lainvoimaisen uusjakosuunnitelman ja toimenpidekohtaisten suunnitelmien perusteella.

5 §

Tukimuodot

Valtion varoista voidaan myöntää uusjaon jako-osakkaalle tukea:

1) uusjakotoimituksesta aiheutuviin kiinteistötoimitusmaksuihin (*hallinnollisten kustannusten tuki*); ja

2) kustannuksiin, jotka aiheutuvat uusjaossa suoritettavasta tieverkostoa tai vesienhallintaa koskevasta mukauttamistoimenpiteestä (*investointituki*).

Toimitusmiesten on informoitava uusjaon asianosaisia tuen hakumenettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista toimituksen edellytyksiä ja laajuutta selvitettyinä.

8 §

Tuki-intensiteetti

Uusjakotoimituksen kiinteistötoimitusmaksusta jätetään valtion lopulliseksi menoksi 75 prosenttia hallinnollisten kustannusten tukena.

Uusjakotoimituksen yhteydessä suoritettua tieverkostoa tai vesienhallintaa koskevan mukauttamistoimenpiteen kustannuksista jätetään valtion lopulliseksi menoksi 50 prosenttia investointitukena.

9 §

Tuen saaja

Tukea voidaan myöntää uusjaossa jako-osakkaana olevalle luonnolliselle henkilölle, yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, säätiölle ja kuolinpesälle.

10 §

Tuen hakeminen

Hallinnollisten kustannusten tukea ja investointitukea on haettava Maanmittauslaitokselta.

Investointitukea on haettava ennen tuettavien mukauttamistoimenpiteiden aloittamista. Tukihakemuksen on sisällettävä tiedot:

- 1) hakijasta;
- 2) tukimuodosta ja
- 3) mukauttamistoimenpiteestä, johon tukea haetaan.

Maanmittauslaitos voi antaa tarkemmat määräykset tuen hakumenettelystä ja hakemukseen liitettävistä asiakirjoista.

3 luku

Uusjakokustannusten maksaminen ja tuen myöntäminen jako-osakkaalle

11 §

Kustannusten maksaminen

Maanmittauslaitos maksaa tuettavasta tieverkoston tai vesienhallinnan mukauttamistoimenpiteestä aiheutuvat kustannukset valtion varoista toimenpiteen suorittajalle hyväksytysti tehtyä työtä vastaan.

12 §

Maksupäätös

Maanmittauslaitos päättää tuen myöntämisestä.

Jako-osakkaalta peritään uusjaon kiinteistötoimitusmaksuna 25 prosenttia maksun täydestä määrästä. Päätöksestä on käytävä ilmi hallinnollisten kustannusten tukena perimättä jätettävän kiinteistötoimitusmaksuosuuden rahallinen arvo. Kiinteistötoimitusmaksun perimisestä säädetään kiinteistötoimitusmaksusta annetussa laissa (558/1995).

Jako-osakkaalta peritään investointikustannuksena 50 prosenttia tuettavan mukauttamistoimenpiteen osakaskohtaista kustannusosuutta vastaavasta täydestä määrästä. Päätös on tehtävä sen jälkeen, kun investointikustannusten suuruus ja osittelu on ratkaistu lainvoimaisesti. Päätöksestä on käytävä ilmi investointitukena perimättä jätettävän kustannusosuuden rahallinen arvo, perittävän pääoman määrä, 13 §:n 1 momentissa säädetty korko, koronmaksuvelvollisuuden alkamishetki sekä osasuoritusten eräpäivät.

Jos 3 momentissa tarkoitetun toimenpiteen suorittamista tuetaan valtion varoin muun kuin tämän lain nojalla, toimenpiteeseen ei myönnetä tässä laissa tarkoitettua investointitukea.

Maanmittauslaitoksen on toimitettava jäljennös päätöksestä jako-osakkaalta investointikustannuksena perittävästä maksusta Valtiokonttorille.

12 a §

Euroopan unionin valtion tukea koskevan lainsäädännön soveltaminen

Hallinnollisten kustannusten tuki ja investointituki myönnetään tuen hakijana olevan yrityksen toimialasta riippuen joko maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena tai vähämerkityksisenä tukena sen Euroopan unionin säädöksen mukaan, joka kulloinkin on voimassa ja jota voidaan soveltaa edellä mainittuun tukeen. Edellä tarkoitettu Euroopan unionin säädös nimetään valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Investointituen saajan maksettavaksi jäävän osuuden perintä

Tuen saajan maksuvelvollisuus alkaa toisena vuotena sen vuoden jälkeen, jona Maanmittauslaitoksen 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu maksupäätös annettiin.

14 §

Osuuden kertasuoritus ja ylimääräiset lyhennykset

17 §

Lainhuuto- ja kiinnitysrekisterimerkinnot

Kun Maanmittauslaitos on tehnyt 12 §:n 3 momentissa tarkoitettua päätöksen, sen on tehtävä viipymättä merkintä 16 §:ssä tarkoitettu panttivastuusta lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

18 §

Toimenpiteen kilpailuttaminen

Valtion varoista tuettavien 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen mukauttamistoimenpiteiden urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetussa laissa (1397/2016) säädetään.

19 §

Uusjakokohtaisen tukipäätöksen muuttaminen

Maanmittauslaitos päättää 3 §:n mukaisen tukipäätöksen muuttamisesta toimitusmiesten esityksestä.

Toimitusmiesten on tehtävä Maanmittauslaitokselle esitys tukipäätöksen muuttamisesta, jos uusjako on suoritettu huomattavalta osalta toisin kuin päätöstä annettaessa oli edellytetty.

21 §

Tuen takaisinperintä

Valtion lopulliseksi menoksi 8 §:n mukaan jäävä osuus tuesta on perittävä takaisin, jos:

- 1) tuettava uusjakotoimitus tai mukauttamistoimenpide on toteutettu siten, etteivät tuen myöntämisen edellytykset täyty;
- 2) Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Maanmittauslaitos päättää tuen takaisinperinnästä. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sille suoritettava korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Tuen saajan on maksettava takaisinperittävälle määrälle korkolain 3 §:n 2 momentissa säädettyä vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa on suoritettava 12 §:ssä tarkoitetun maksun eräpäivästä tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuun eräpäivään.

Maanmittauslaitoksen on toimitettava jäljennös päätöksestään toimitusinsinöörille ja Valtiokonttorille.

Takaisinperittävä saatava on suoraan ulosottokelpoinen sen jälkeen, kun päätös sen takaisinperinnästä on saanut lainvoiman. Saatavan perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Valtiokonttori huolehtii tuen sekä sille määrätyn koron takaisinperinnästä. Perintään sovelletaan, mitä eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetussa laissa säädetään uusjakotoimituksiin liittyvien saatavien perinnästä.

22 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen muussa kuin 21 §:n 2 momentissa tarkoitettussa asiassa saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevan uusjakotoimituksen yhteydessä myönnettävään tukeen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 1 §:n 3 kohdan c alakohta seuraavasti:

1 §

Siirrettävät lainat ja saamiset

Tämän lain nojalla maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksella, lääninhallituksilla ja maanmittaustoimistoilla, jäljempänä *siirtävät viranomaiset*, on oikeus siirtää Valtiokonttorin hoidettavaksi:

3) maanmittaustoimistojen hoidettavana olevat valtion saamiset, jotka ovat syntyneet seuraavien lakien nojalla:

c) laki uusjakojen tukemisesta (1423/2014).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 30.11.2023

Pääministeri

Petteri Orpo

Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah

1.

Laki

uusjakojen tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan uusjakojen tukemisesta annetun lain (1423/2014) 6 ja 7 §,
muutetaan 1 ja 2 §, 2 luvun otsikko, 3–5 ja 8–10 §, 3 luvun otsikko, 11–13 §, 14 §:n otsikko,
17 §:n 1 momentti sekä 18, 19, 21 ja 22 § sekä
lisätään lakiin uusi 12 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Lain tavoitteet

Lain tavoitteet

Tämän lain tavoitteena on parantaa tilojen toimintaedellytyksiä ja maa- ja metsätalouden kannattavuutta edistämällä tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen sekä sitä palvelevan tie- ja kuivatusverkoston luomista.

Tämän lain tavoitteena on parantaa tilojen toimintaedellytyksiä ja maa- ja metsätalouden kannattavuutta edistämällä tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen sekä sitä palvelevan *tieverkoston ja vesienhallinnan* luomista.

2 §

2 §

Soveltamisala

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään uusjaoista aiheutuvien toimituskustannusten ja uusjakojen yhteydessä suoritetuista toimenpiteistä aiheutuvien kustannusten rahoittamiseksi valtion varoista myönnettävästä tuesta.

Tässä laissa säädetään uusjaoista aiheutuvien toimituskustannusten ja uusjakojen yhteydessä *suoritettavista mukauttamistoimenpiteistä* aiheutuvien kustannusten *rahoittamisesta* valtion *varoin* sekä *jako-osakkaalle* valtion varoista myönnettävästä tuesta.

2 luku

2 luku

Tuen myöntäminen

Uusjaon tukeminen

3 §

3 §

Tukimuodot

Tuen myöntäminen uusjaolle

Tukea voidaan myöntää:

Voimassa oleva laki

- 1) uusjakotoimituksesta aiheutuviin kiinteistötoimitusmaksuihin (*hallinnollisten kustannusten tuki*); ja
- 2) kustannuksiin, jotka aiheutuvat uusjaossa suoritettavasta tien rakentamisesta tai kuivatustyöstä (*investointituki*).

4 §

Valtion tukea koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltaminen

Hallinnollisten kustannusten tukea myönnettäessä sovelletaan tiettyjen maa- ja metsätaloudenalan ja maaseutualueiden tukimuotojen toteutamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan ja 108 artiklan mukaisesti annettua komission asetusta (EU) N:o 702/2014. Tukea ei myönnetä sellaiselle uusjaon osakkaalle, joka on mainitun asetuksen 1 artiklan 5 kohdan a alakohdassa tai 2 artiklan 14 kohdassa tarkoitettu yritys.

Investointitukea ei voida myöntää toimenpiteeseen, jos tuki muodostuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtion tueksi.

Ehdotus

Uusjaon toteuttamista voidaan tukea valtion varoin, jos jaolla voidaan oleellisesti kehittää maa- ja metsätalousoikeudessa olevan alueen kiinteistörakennetta ja jaolla saavutettavat hyödyt ovat kustannuksia suuremmat.

Maanmittauslaitos päättää uusjaon tukemisesta valtion varoin toimitusmiesten esityksestä, jos toimituksen hakija tai toimituksessa jako-osakkaana oleva muu asianosainen sitä pyytää.

Päätös tuen myöntämisestä uusjaolle on tehtävä ennen toimituksessa tehtävää päätöstä toimituksen edellytyksistä ja laajuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään toimitusmiesten esityksen sisällöstä.

4 §

Uusjaon yhteydessä suoritettavan mukauttamistoimenpiteen rahoittaminen

Uusjaon yhteydessä suoritettava tieverkostoa tai vesienhallintaa koskeva mukauttamistoimenpide voidaan rahoittaa valtion varoin, jos mukauttamistoimenpide on tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatima ja välttämätön sekä esitetty suoritettavaksi uusjakotoimituksessa.

Valtion varoista voidaan rahoittaa vain tuettavan mukauttamistoimenpiteen toteuttamisesta aiheutuvat toimitusmiesten hyväksymän kustannusarvion mukaiset tarpeelliset ja kohtuulliset rakentamiskustannukset ja suunnittelukustannukset.

Maanmittauslaitos päättää valtion varoin uusjaon yhteydessä rahoitettavat ja tuettavat tieverkostoa ja vesienhallintaa koskevat mukauttamistoimenpiteet toimitusmiesten esityksestä hyväksytyin ja lainvoimaisen

Voimassa oleva laki

Ehdotus

uusjakosuunnitelman ja toimenpidekohtaisten suunnitelmien perusteella.

5 §

5 §

Tuen saaja

Tukimuodot

Tuen saajana voi olla uusjaossa jako-osakkaana oleva luonnollinen henkilö, yksityisoikeudellinen tai julkisoikeudellinen yhteisö, säätiö tai kuolinpesä.

Valtion varoista voidaan myöntää uusjaon jako-osakkaalle tukea:

1) uusjakotoimituksesta aiheutuviin kiinteistötoimitusmaksuihin (hallinnollisten kustannusten tuki); ja

2) kustannuksiin, jotka aiheutuvat uusjaossa suoritettavasta tieverkosta tai vesienhallintaa koskevasta mukauttamistoimenpiteestä (investointituki).

Toimitusmiesten on informoitava uusjaon asianosaisia tuen hakumenettelystä sekä myöntämisen pääasiallisista edellytyksistä ja ehdoista toimituksen edellytyksiä ja laajuutta selvitettyäessä.

6 §

(kumotaan)

Investointituen edellytykset

Investointituen edellytyksenä on, että:

1) toimenpide on alueellinen;

2) toimenpide on tarkoituksenmukaisen kiinteistörakenteen vaatima ja välttämätön; sekä

3) toimenpide on esitetty suoritettavaksi uusjakotoimituksessa.

Jos toimenpiteen suorittamista tuetaan valtion varoista muun kuin tämän lain nojalla, toimenpiteeseen ei myönnetä tässä laissa tarkoitettua investointitukea.

7 §

(kumotaan)

Hyväksyttävät kustannukset

Investointitukea voidaan myöntää tuettavasta toimenpiteestä aiheutuviin toimitusmiesten hyväksymän kustannusarvion mukaisiin tarpeellisiin ja kohtuullisiin kustannuksiin.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Hyväksyttäviin kustannuksiin luetaan myös toimenpiteen suunnittelusta aiheutuvat kustannukset.

8 §

Tuen taso

Kiinteistötoimitusmaksusta jätetään valtion lopulliseksi menoksi 75 prosenttia hallinnollisten kustannusten tukena.

Tuettavasta toimenpiteestä aiheutuvista kustannuksista jätetään valtion lopulliseksi menoksi 50 prosenttia investointitukena.

9 §

Tuen myöntäminen uusjakohankkeelle

Tuki voidaan myöntää uusjakohankkeelle, jos jaolla voidaan oleellisesti kehittää alueen kiinteistörakennetta ja jaolla saavutettavat hyödyt ovat kustannuksia suuremmat.

Maanmittauslaitos päättää uusjakohankkeen tukemisesta valtion varoin toimitusmiesten esityksestä, jos toimituksen hakija tai muu asianosainen sitä pyytää.

Päätös tuen myöntämisestä on tehtävä ennen toimituksessa tehtävää päätöstä toimituksen edellytyksistä ja laajuudesta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään toimitusmiesten esityksen sisällöstä.

10 §

Investointitukipäätös

Maanmittauslaitos päättää uusjakohankkeelle myönnetyn tuen kohteena olevat tie- ja kuivatustyöt.

Päätös tehdään hyväksytyn uusjakosuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien perusteella toimitusmiesten esityksestä.

Jos toimitusmiesten uusjakosuunnitelmassa tehtäväksi esitettyä toimenpidettä koskevaan

8 §

Tuki-intensiteetti

Uusjakotoimituksen kiinteistötoimitusmaksusta jätetään valtion lopulliseksi menoksi 75 prosenttia hallinnollisten kustannusten tukena.

Uusjakotoimituksen yhteydessä suoritettua tieverkostoa tai vesienhallintaa koskevan mukauttamistoimenpiteen kustannuksista jätetään valtion lopulliseksi menoksi 50 prosenttia investointitukena.

9 §

Tuen saaja

Tukea voidaan myöntää uusjaossa jakosakkaana olevalle luonnolliselle henkilölle, yksityisoikeudelliselle tai julkisoikeudelliselle yhteisölle, säätiölle ja kuolinpesälle.

10 §

Tuen hakeminen

Hallinnollisten kustannusten tukea ja investointitukea on haettava Maanmittauslaitokselta.

Investointitukea on haettava ennen tuettavien mukauttamistoimenpiteiden aloittamista.

Tukihakemuksen on sisällettävä tiedot:

- 1) hakijasta;*
- 2) tukimuodosta ja*

Voimassa oleva laki

päätökseen on haettu muutosta, tukipäätöstä ei tältä osin saa tehdä, ennen kuin muutoksenhaku on lainvoimaisesti ratkaistu.

3 luku

Uusjakokustannusten maksaminen ja periminen

11 §

Kustannusten maksaminen

Maanmittauslaitos maksaa tuettavasta toimenpiteestä aiheutuneet kustannukset valtion varoista toimenpiteen suorittajalle hyväksytysti tehtyä työtä vastaan.

12 §

Perintäpäätös

Tuen saajalta peritään tämän osuus investointikustannuksesta vähennettynä 8 §:n 2 momentissa tarkoitetulla osuudella.

Maanmittauslaitoksen on tehtävä tuen saajan maksettavaksi jäävän osuuden perinnästä päätös sen jälkeen, kun investointikustannusten suuruus ja osittelu on ratkaistu lainvoimaisesti. Päätöksestä on käytävä ilmi perittävän pääoman määrä, 13 §:n 1 momentissa säädetty korko, koron alkamishetki sekä osasuoritusten eräpäivä.

Tuen saajan maksettavaksi jäävän kiinteistötoimitusmaksun perimisestä säädetään kiinteistötoimitusmaksusta annetussa laissa (558/1995).

Ehdotus

3) mukauttamistoimenpiteestä, johon tukea haetaan.

Maanmittauslaitos voi antaa tarkemmat määräykset tuen hakumenettelystä ja hakemukseen liitettävistä asiakirjoista.

3 luku

Uusjakokustannusten maksaminen ja tuen myöntäminen jako-osakkaalle

11 §

Kustannusten maksaminen

Maanmittauslaitos maksaa tuettavasta tieverkoston tai vesienhallinnan mukauttamistoimenpiteestä aiheutuvat kustannukset valtion varoista toimenpiteen suorittajalle hyväksytysti tehtyä työtä vastaan.

12 §

Maksupäätös

Maanmittauslaitos päättää tuen myöntämisestä.

Jako-osakkaalta peritään uusjaon kiinteistötoimitusmaksuna 25 prosenttia maksun täydestä määrästä. Päätöksestä on käytävä ilmi hallinnollisten kustannusten tukena perimättä jätettävän kiinteistötoimitusmaksuosuuden rahallinen arvo. Kiinteistötoimitusmaksun perimisestä säädetään kiinteistötoimitusmaksusta annetussa laissa (558/1995).

Jako-osakkaalta peritään investointikustannuksena 50 prosenttia tuettavan mukauttamistoimenpiteen osakaskohtaista kustannusosuutta vastaavasta täydestä määrästä. Päätös on tehtävä sen jälkeen, kun investointikustannusten suuruus ja osittelu on ratkaistu lainvoimaisesti. Päätöksestä on käytävä ilmi investointitukena perimättä jätettävän kustannusosuuden rahallinen arvo, perittävän pääoman määrä, 13 §:n 1 momentissa säädetty korko,

Voimassa oleva laki

Maanmittauslaitoksen on toimitettava jäljennös päätöksestään toimitusinsinöörille ja Valtiokonttorille.

13 §

Tuen saajan osuuden perintä

Tuen saajan maksuvelvollisuus alkaa toisena vuotena sen vuoden jälkeen, jolloin Maanmittauslaitoksen 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu perintäpäätös annettiin.

14 §

Kertasuoritus ja ylimääräiset lyhennykset

17 §

Ehdotus

koronmaksuvelvollisuuden alkamishetki sekä osasuoritusten eräpäivät.

Jos 3 momentissa tarkoitettun toimenpiteen suorittamista tuetaan valtion varoin muun kuin tämän lain nojalla, toimenpiteeseen ei myönnetä tässä laissa tarkoitettua investointitukea.

Maanmittauslaitoksen on toimitettava jäljennös päätöksestä jako-osakkaalta investointikustannuksena perittävästä maksusta Valtiokonttorille.

12 a §

Euroopan unionin valtion tukea koskevan lainsäädännön soveltaminen

Hallinnollisten kustannusten tuki ja investointituki myönnetään tuen hakijana olevan yrityksen toimialasta riippuen joko maatalouden ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena tai vähämerkityksisenä tukena sen Euroopan unionin säädöksen mukaan, joka kulloinkin on voimassa ja jota voidaan soveltaa edellä mainittuun tukeen. Edellä tarkoitettu Euroopan unionin säädös nimetään valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Investointituen saajan maksettavaksi jäävän osuuden perintä

Tuen saajan maksuvelvollisuus alkaa toisena vuotena sen vuoden jälkeen, jona Maanmittauslaitoksen 12 §:n 3 momentissa tarkoitettu *maksupäätös* annettiin.

14 §

Osuuden kertasuoritus ja ylimääräiset lyhennykset

17 §

Lainhuuto- ja kiinnitysrekisterimerkinnät

Lainhuuto- ja kiinnitysrekisterimerkinnät

Kun Maanmittauslaitos on tehnyt 12 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen, sen on tehtävä *asiasta* viipymättä merkintä 16 §:ssä tarkoitetusta panttivastuusta lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Kun Maanmittauslaitos on tehnyt 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun päätöksen, sen on tehtävä viipymättä merkintä 16 §:ssä tarkoitetusta panttivastuusta lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

18 §

18 §

Toimenpiteen kilpailuttaminen

Toimenpiteen kilpailuttaminen

Valtion varoista tuettavien 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista annetussa laissa (348/2007) säädetään.

Valtion varoista tuettavien 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettujen *mukauttamistoimenpiteiden* urakalla teettämiseen sovelletaan, mitä julkisista hankinnoista *ja käyttöoikeussopimuksista* annetussa laissa (1397/2016) säädetään.

19 §

19 §

Tuen myöntämispäätöksen muuttaminen

Uusjakokohtaisen tukipäätöksen muuttaminen

Maanmittauslaitos päättää 9 §:ssä säädetyn tuen myöntämispäätöksen muuttamisesta toimitusmiesten esityksestä.

Maanmittauslaitos päättää 3 §:n *mukaisen tukipäätöksen* muuttamisesta toimitusmiesten esityksestä.

Toimitusmiesten on tehtävä Maanmittauslaitokselle esitys tuen myöntämispäätöksen muuttamisesta, jos uusjako on suoritettu huomattavalta osalta toisin kuin päätöstä annettaessa oli edellytetty.

Toimitusmiesten on tehtävä Maanmittauslaitokselle esitys *tukipäätöksen* muuttamisesta, jos uusjako on suoritettu huomattavalta osalta toisin kuin päätöstä annettaessa oli edellytetty.

21 §

21 §

Tuen takaisinperintä

Tuen takaisinperintä

Valtion lopulliseksi menoksi 8 §:n mukaan jäävä osuus tuesta on perittävä takaisin, jos:

Valtion lopulliseksi menoksi 8 §:n mukaan jäävä osuus tuesta on perittävä takaisin, jos:

1) tuettava uusjakotoimitus tai toimenpide on toteutettu siten, etteivät tuen myöntämisen edellytykset täyty;

1) tuettava uusjakotoimitus tai *mukauttamistoimenpide* on toteutettu siten, etteivät tuen myöntämisen edellytykset täyty;

2) Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

2) Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Maanmittauslaitos päättää tuen takaisinperinnästä. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sille suoritettava

Maanmittauslaitos päättää tuen takaisinperinnästä. Päätöksellä vahvistetaan takaisinperittävä määrä ja sille suoritettava

Voimassa oleva laki

korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Tuen saajan on maksettava takaisinperittävälle määrälle korkolain 3 §:n 2 momentissa säädettyä vuotuista korkoa lisättyä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa on suoritettava tuen maksupäivästä tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuun eräpäivään.

Takaisinperittävä saatava on suoraan ulosottokelpoinen sen jälkeen, kun päätös sen takaisinperinnästä on saanut lainvoiman. Saatavan perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

22 §

Muutoksenhaku

Edellä 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuun Maanmittauslaitoksen päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muuhun Maanmittauslaitoksen tässä laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua Maanmittauslaitokselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Ehdotus

korko sekä niiden suorittamiselle asetettava eräpäivä.

Tuen saajan on maksettava takaisinperittävälle määrälle korkolain 3 §:n 2 momentissa säädettyä vuotuista korkoa lisättyä kolmella prosenttiyksiköllä. Korkoa on suoritettava 12 §:ssä tarkoitetun maksun eräpäivästä tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettuun eräpäivään.

Maanmittauslaitoksen on toimitettava jäljennös päätöksestään toimitusinsinöörille ja Valtiokonttorille.

Takaisinperittävä saatava on suoraan ulosottokelpoinen sen jälkeen, kun päätös sen takaisinperinnästä on saanut lainvoiman. Saatavan perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa.

Valtiokonttori huolehtii tuen sekä sille määrätyn koron takaisinperinnästä. Perintään sovelletaan, mitä eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetussa laissa säädetään uusjakotoimituksiin liittyvien saatavien perinnästä.

22 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla tehtyyn päätökseen muussa kuin 21 §:n 2 momentissa tarkoitettussa asiassa saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

*Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevan
uusjakotoimituksen yhteydessä
myönnettävään tukeen sovelletaan tämän lain
voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.*

2.

Laki

eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan lainojen ja saamisten siirtämisestä Valtiokonttorin hoidettavaksi annetun lain (78/2007) 1 §:n 3 kohdan c alakohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Siirrettävät lainat ja saamiset

Siirrettävät lainat ja saamiset

Tämän lain nojalla maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksella, lääninhallituksilla ja maanmittaustoimistoilla, jäljempänä *siirtävät viranomaiset*, on oikeus siirtää Valtiokonttorin hoidettavaksi:

Tämän lain nojalla maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksella, lääninhallituksilla ja maanmittaustoimistoilla, jäljempänä *siirtävät viranomaiset*, on oikeus siirtää Valtiokonttorin hoidettavaksi:

3) maanmittaustoimistojen hoidettavana olevat valtion saamiset, jotka ovat syntyneet seuraavien lakien nojalla:

3) maanmittaustoimistojen hoidettavana olevat valtion saamiset, jotka ovat syntyneet seuraavien lakien nojalla:

c) laki uusjakojen tukemisesta (24/1981);

c) laki uusjakojen tukemisesta (1423/2014);

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20

Valtioneuvoston asetus

uusjakojen tukemisesta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti säädetään uusjakojen tukemisesta annetun lain (1423/2014) nojalla sellaisena kuin se on lailla /2023 muutettuna seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan valtion varoin rahoitettaviin uusjakoihin ja uusjakojen suorittamisesta aiheutuviin kustannuksiin myönnettävään tukeen.

2 §

Toimitusmiesten uusjaon tukemista koskevan esityksen sisältö

Toimitusmiesten on selvitettävä uusjakojen tukemisesta annetun lain (/2023) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettussa esityksessä maa- ja metsätalouden merkitys alueen elinkeinotoiminnalle ja laadittava uusjakohankkeen kustannushyötyanalyysi.

Esityksen tulee sisältää yleispiirteinen selvitys toimituksen kohteena olevan alueen tiluspalstojen lukumäärästä ja tilusten yleisestä laadusta sekä tilusten sijoituksen, tieverkoston ja vesienhallinnan kehittämistarpeista.

Esitykseen on liitettävä toimitusmiesten laatima kustannuslaskelma, joka kustannuserien yksityiskohtia erittelemättä sisältää seuraavat summittaisiin arviointeihin perustuvat tiedot:

- 1) rakennettavien teiden pituus ja tientekokustannusten yhteismäärä;
- 2) vesienhallintaa koskevien mukauttamistoimenpiteiden kohteena olevien tilusten ala ja kustannusten yhteismäärä eriteltynä maanviljelyä ja metsänparannusta varten;
- 3) kiinteistötoimitusmaksun määrä.

Edellä 3 momentissa tarkoitettujen kustannuslaskelman tietojen on perustuttava uusjaon vaihe huomioon ottaen viimeisimpiin käytettävissä oleviin tietoihin.

Kustannuslaskelman yhteydessä on erikseen mainittava kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) 3 §:n 5 momentissa tarkoitettujen toimituksen suorittamisesta aiheutuvien kustannusten ja korvausten arvioidut määrät.

3 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Uusjakojen tukemisesta annetun lain (/2024) 12 a §:n 1 momentissa tarkoitettu Euroopan unionin maatalouden ryhmäpoikkeusasetus on komission asetus (EU) 2022/2472 ja Euroopan unionin vähämerkityksistä tukea koskeva asetus on komission asetus (EU) 2023/ .

4 §

Osasuorituksen eräpäivä

Osasuorituksen eräpäivä on kalenterivuositain toukokuun toinen päivä.

5 §

Uusjakojen tukemisvarojen käytön valvonta

Maanmittauslaitoksen on pyynnöstä annettava maa- ja metsätalousministeriölle selvitys valtion varojen käytöstä uusjakojen tukemiseen ja valtion varoin uusjakojen yhteydessä toteutetuista ja tuetuista toimenpiteistä.

6 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 2024.
Tällä asetuksella kumotaan uusjakojen tukemisesta annettu valtioneuvoston asetus (1449/2014).

Helsingissä 20

...ministeri Etunimi Sukunimi

Nimike Etunimi Sukunimi